

Årsmelding 2015

BANKSJEFEN HAR ORDET	s.	6
NØKKELTAL	s.	7
ÅRSMELDING FRÅ STYRET	s.	8
GENERELT	s.	8
STRATEGIPLAN 2015–2017	s.	8
EIGARSTYRING OG SELSKAPSLEIING	s.	8
UTVIKLING I NORSK OG INTERNASJONAL ØKONOMI I 2015	s.	8
Ulik utvikling hos bedriftene	s.	9
Gjeldsbelastninga i hushald aukar	s.	9
Bustadprisar går ned - store regionale forskjellar	s.	10
LOKALT NÆRINGSLIV I 2015	s.	10
Transport	s.	11
Bygg, anlegg og entreprenørar	s.	11
Landbruk	s.	11
Reiseliv	s.	11
Industri	s.	11
Handel	s.	11
SPAREBANKANE I NOREG	s.	12
SAMFUNNSENKASJEMENT	s.	12
VERKSEMDA TIL SPAREBANK 1 LOM OG SKJÅK I 2015.	s.	12
Aktivitet gjennom året	s.	12
AKTIVITET GJENNOM ÅRET.	s.	13
REKNESKAPEN	s.	14
Framleis drift	s.	14
Resultatrekneskapen	s.	14
Forslag til disponering av overskot	s.	14
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	s.	14
Provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester	s.	14
Driftskostnader	s.	14
BALANSEN	s.	15
Forvaltningskapitalen	s.	15
Utlån og garantiar	s.	15
Verdsetjing av utlån	s.	15
Misleghald og tapsutsette engasjement	s.	15
Innskot	s.	16
Verdipapir	s.	16
Eigenkapital og kapitaldekning.	s.	16
Innskot målt mot utlån.	s.	16
Funding elles.	s.	16
INTERN KONTROLL OG RISIKOSTYRING	s.	17
Generelt	s.	17
Pilar II og CRD-IV	s.	17
Operasjonell risiko	s.	17
Kredittrisiko	s.	17
Valutarisiko	s.	18
Rente-/kursrisiko	s.	18
Likviditetsrisiko	s.	18
Strategisk risiko	s.	18
TILSETTE	s.	18
Personalet	s.	18
Likestilling	s.	19
Arbeidsmiljø	s.	19
Diskriminering	s.	19
YTRE MILJØ	s.	19
Energi- og klimarekneskap 2015	s.	19
SPAREBANK 1-ALLIANSEN	s.	20
EIENDOMSMEGLER 1 LILLEHAMMER OG GUDBRANDSDAL AS	s.	21
LOM OG SKJÅK SPAREBANKS NÆRINGSLIVSFOND	s.	21
FRAMTIDA	s.	22
TAKK TIL FORRETNINGSKONTAKTAR, TILLITSVALDE OG TILSETTE.	s.	22
RESULTATREGNSKAP	s.	23
BALANSE	s.	24
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	s.	25
NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2015	s.	26
REVISORS BERETNING	s.	52
MELDING FRÅ KONTROLLKOMITEEN	s.	54
ERKLÆRING FRÅ STYRETS MEDLEMMER OG ADM. BANKSJEF	s.	55
FORSTANDARSKAPET/TILLITSVALDE	s.	56
HISTORISK REKNESKAP 1874 - 2015	s.	57

Dette er den 13. årsmeldinga eg skriv som adm. banksjef for SpareBank 1 Lom og Skjåk. Utviklinga for banken, lokalsamfunnet og dei tilsette har vore god gjennom denne perioden.

Banken hadde ein forvaltningskapital på 1,7 mrd. kroner og ein egenkapital på 205 mill. kroner i starten av 2003. Forvaltningskapitalen har nå passert 6,0 mrd. kroner inkl. lån overført til Sparebank 1 Boligkreditt og valutalån, og egenkapitalen har auka til over 590 mill. kroner.

Talet på tilsette har auka frå 31 til 50 i perioden. SpareBank1 Lom og Skjåk har satsa på å styrke kompetansen til rådgjevarane sine gjennom ei målretta utdanning. Nye stillingar er oppretta, og kompetente medarbeidarar er tilsette.

Vi opna nytt kontor på Dombås i 2012, så banken er nå representert i Ottadalen og i øvre delen av Gudbrandsdalen. Det er viktig at ein lokal sparebank er etablert med kontor der den lokale marknaden er.

SpareBank1 Lom og Skjåk gjer det ein sparebank skal gjere, støttar opp om lokalsamfunnet og bidreg til finansiering av arbeidsplassar slik at det skal vere attraktivt å bu i området vårt.

SpareBank1 Lom og Skjåk har også i 2015 hatt ei god utvikling. Vi har fått mange nye kundar, og fleire av nøkkeltala våre utviklar seg positivt. Det er framleis viktig for banken å bygge solide bufferar for at banken i framtida framleis skal kunne vise samfunnsansvar, vere sjølvstendige og lokalt forankra.

SpareBank1 Lom og Skjåk legg for året 2015 fram eit godt resultat. Den underliggende bankdrifta er noko betre enn i 2014, men vi har ikkje hatt dei same ekstraordinære inntektene i år. Årsresultatet i kroner blir derfor ikkje på same nivå. Det er gledeleg at banken etter mange år med store tap ikkje fører tap i rekneskapen for 2015. Vi har god oversikt over engasjementa våre. Oppbygde bufferar frå tidlegare viser seg å vere tilstrekkelege slik situasjonen er vurdert nå.

Vi har etablert ei kredittstøtteavdeling i Skjåk, og nye medarbeidarar er rekruttert internt. Avdelinga skal støtte kredittverksemda i banken, utvikle nye rutinar og oppdatere rammeverk slik at banken tidleg kan ta i bruk elektroniske løysningar for meir effektiv oppfølging av kundane våre. Banken si avdeling i Vågå flytta inn i nye, moderne lokale, som kundar og dei tilsette set stor pris på.

Strategiplanen er under kontinuerleg vurdering, dette for å sjå på kva for retning banken skal ha mot 2020. Det er stor endring i åtferda til kundane og nedgang i bruk av kontorkanalen. Derfor er det heilt naudsynt å vinne digitale kundar med dei enklaste digitale løysingane i bransjen. SpareBank1 Lom og Skjåk vil legge til rette for at dei kundane som ynskjer det, skal kunne ta i bruk sjølvbetente løysingar. Kundane skal få den beste tenesta uansett kva for kanal vedkomande brukar, om det er i kontorkanalen, på telefon, e-post eller ynskjer å vere sjølvbetent.

Eg vil nytte høvet til å takke Grethe Bakke Eggen med nesten 40 års teneste for banken, og ynskje henne lukke til som pensjonist.

Samstundes vil eg nytte høvet til å takke alle tilsette for ein storarta innsats for banken i 2015, og også takke samarbeidspartnarane, kundane og dei tillitsvalde for året vi har lagt bak oss. Eg rettar også ein stor takk til styret i banken. Ein ekstra takk til Sevald Sperstad og Hans Kristen Skamsar, som gjekk ut av styret i februar. Eg ynskjer samstundes Hans Ivar Kolden og Tordis Brandsar velkomne inn i styret. Eg vil til slutt ynskje alle eit riktig godt år i 2016.

Arne Henning Falkenhaus
adm. banksjef

Tall i tusen kroner	2015	2014	2013	2012	2011
Forvaltningskapital	4 879 769	4 643 958	4 187 461	3 909 269	3 747 240
Overført til Boligkreditt (BK)	1 024 664	818 147	845 495	663 100	521 950
Garantier for valutalån (VL) - pål.	133 794	190 622	204 953	215 163	220 830
Forvaltningskapital inkl. BK og VL	6 038 227	5 652 727	5 237 909	4 787 532	4 490 020
Brutto utlån (til kunder)	4 114 448	3 910 871	3 426 410	3 331 873	3 159 759
Brutto utlån (til kunder) inkl. BK og VL	5 272 906	4 919 640	4 476 858	4 210 136	3 902 539
Innskudd fra kunder	3 398 765	3 176 677	2 809 162	2 549 823	2 375 228
Resultat underliggende drift eks. tap	50 210	47 045	49 925	44 381	41 283
Tap på utlån	-1 420	10 710	19 326	22 788	7 048
Resultat underliggende drift inkl. tap	51 630	36 335	30 599	21 593	34 235
Resultateffekt fra verdipapirer	-2 832	15 520	27 379	14 660	1 668
Resultat før skatt	55 598	75 973	57 977	36 253	35 903
Resultat etter skatt	39 845	63 229	47 561	27 851	25 045
Egenkapital	590 133	560 479	497 750	453 102	426 001
Rentenetto	1,98 %	1,91 %	2,02 %	2,07 %	1,98 %
Provisjon og gebyr i % av gj. forv.kapital	0,68 %	0,76 %	0,80 %	0,73 %	0,63 %
Driftskostnader i % av gj. forv.kapital	1,58 %	1,58 %	1,55 %	1,61 %	1,45 %
Driftskostnader i % av sum driftsinntekter, eks. verdipapir	57,15 %	49,65 %	50,74 %	53,02 %	50,98 %
Tap i prosent av brutto utlån	-0,03 %	0,27 %	0,56 %	0,68 %	0,22 %
Avsetning til tap i % av brutto utlån	0,82 %	1,11 %	1,28 %	2,13 %	1,88 %
Misligholdsprosent	1,07 %	1,72 %	2,78 %	3,53 %	3,37 %
Egenkapitalandel i balanse	12,09 %	12,07 %	11,89 %	11,59 %	11,37 %
Egenkapitalavkastning før skatt	9,67 %	14,24 %	12,04 %	8,15 %	8,56 %
Kapitaldekning	17,23 %	17,82 %	19,91 %	19,74 %	17,93 %
Kjernekapitaldekning	16,51 %	17,15 %	19,91 %		
Ren kjernekapitaldekning	16,51 %	17,15 %	15,19 %		
Utlånsvekst (eks. tapsavsetninger)	5,21 %	14,14 %	2,84 %	5,45 %	2,29 %
Utlånsvekst inkl. BK og VL	7,18 %	9,89 %	6,34 %	7,88 %	4,95 %
Innskuddsvekst	6,99 %	13,08 %	10,17 %	7,35 %	12,51 %
Innskudd i % av utlån	82,61 %	81,23 %	81,99 %	76,53 %	75,17 %
Endring forvaltningskapital	5,08 %	10,90 %	7,12 %	4,32 %	3,10 %
Brutto utlån næring	41,58 %	41,13 %	39,37 %	38,74 %	37,97 %
Brutto utlån privat	58,42 %	58,87 %	60,63 %	61,29 %	62,03 %
Antall ansatte	50	49	46	46	45
Antall årsverk	48	47	44	43	43

For 2014 er det benyttet tall før omarbeiding av regnskapet.

Generelt

Banken vart stifta i 1873.

Det er avgjerande at banken er ein kundeorientert, sjølvstendig og attraktiv sparebank med lokal forankring. Sparebank 1 Lom og Skjåk skal vere ein kostnadseffektiv bank og skal gjennom alliansen med SpareBank 1 Gruppen ta ut dei fordelane samarbeidet gjev på produkt, innkjøp, utvikling og kompetanse. Bankens skal gjennom alliansen skaffe, selje og levere finansielle tenester og produkt og ta ut stordriftsfordelar i form av lågare kostnad og/eller høgare kvalitet slik at kundane får den beste rådgevinga og dei beste tenestene til konkurransedyktige vilkår. Vi har hovudkontor i Lom og avdelingskontor i Bismo, Vågåmo og på Dombås.

Strategiplan 2015-2017

Styret vedtok ein revidert strategiplan for SpareBank 1 Lom og Skjåk i 2015. Planen gjeld for perioden 2015–2017.

Strategiplanen skal vere ein reiskap for styret og tilsette og legg føringar for drifta av banken og strategiske vegval i dei nærmaste åra. Strategiplanen skal gje ei retning og avklare sentrale strategiske tilhøve.

Ei overordna målsetjing er å gjere strategidokumentet mest mogleg tilgjengeleg og konkret slik at alle kan få eit eigarskap til, og identifisere seg med, dei vegvala som blir kommunisert i dokumentet. Strategiplanen er oppe til drøfting vår og haust på strategisamlingar der styret og leiargruppa i banken deltek. Som ledd i tilpassing til nye regulatoriske krav, vart måltala i strategien revidert hausten 2015.

Bankmarknaden er prega av store endringar drive av nye krav frå styresmaktene og digitalisering av banktenester.

PRIVAT | BEDRIFT | OM OSS

SpareBank 1
Lom og Skjåk

Søk Q Logg inn

Jeg vil... Produkter Kundeservice

Den digitale lommeboken

mCASH kan brukes av alle, uavhengig av bankforbindelse. Over 1400 lag og foreninger er allerede i gang!

Les mer og ta i bruk mCASH

Jeg vil...
For deg som er litt usikker på hvilke produkter og tjenester du trenger.

Produkter
For deg som vet hvilket produkt du skal ha.

Kundeservice
Du kan gjøre mye selv, men vi hjelper deg gjerne hvis du trenger det.

Eigarstyring og selskapsleiing

SpareBank 1 Lom og Skjåk har utarbeidd egne retningslinjer for eigarstyring og selskapsleiing. Retningslinjene skal sikre tillit til styret og leiing, og leggje grunnlaget for langsiktig verdiskaping til beste for banken, tilsette og andre interessentar. Retningslinjene vart evaluert av styret den 25.10.2013, og det var ikkje gjort vesentlege endringar.

Utvikling i norsk og internasjonal økonomi i 2015

Norsk økonomi opplever for tida store utfordringar som følge av lågare aktivitet i petroleumssektoren. Ein reduksjon i oljeinvesteringane har lenge vore venta, men utslaget på sektoren har blitt større som følge av det kraftige fallet i oljeprisen. Førebelse overslag frå Norges Bank viser at veksten i Fastlands-BNP vart redusert frå 2,3 prosent i 2014 til 1,4 prosent i 2015, den lågaste sidan finanskrisen. For 2016 forventar sentralbanken at veksten avtar enda meir, til 1,1 prosent.

Redusert aktivitet i petroleumssektoren og tilknytta leverandørindustri har ført til at Norge nå er inne i ein omstillingsfase. Ein slik fase måtte kome før eller sidan, da olje og gass er ikkje-fornybare ressursar. Oljeprisfallet har både framskunda og forsterka nedgangen. Oljeprisen har nå falle over 70 prosent sidan juni 2014. Oljeprisfallet har også medverka til ei svekking av den norske krona internasjonalt. Svekkinga av krona, saman med pårekna lågare lønnsvekst, gjer sitt til å betre Norges konkurranseevne når det gjeld tradisjonelle eksportvarer, og gje eit løft for norsk eksportnæring.

Svekkinga av krona bidreg også til å trekke inflasjonen opp, gjennom høgare prisar på importerte varer. Under føresetnad av at krona ikkje blir svekka vidare, er effekten mellombels. I tida som kjem, er det dermed forventa at inflasjonen vil avta noko. Målt ved konsumprisindeksen (KPI) er inflasjonen nå nær inflasjonsmålet til Norges Bank på 2,5 prosent. Ved å justere for avgifter og ekskludere energiprisar (KPI-JAE) er den underliggjande inflasjonen noko høgare.

Pengepolitikken var ekspansiv gjennom 2015. Norges Bank kutta styringsrenta 0,25 prosentpoeng to gonger gjennom året, noko som gav ei rekordlåg styringsrente på 0,75 prosent. Sentralbanken har signalisert at det er utsikter til fleire rentekutt i løpet av første halvår i 2016. Trass rekordlåg rentenivå ligg norske renter likevel godt over nivået til dei viktigaste handelspartnerane våre.

I tillegg til ein meir ekspansiv pengepolitikk er også finanspolitikken justert tilsvarande. Det strukturelle, oljekorrigererte underskotet, som måler den underliggjande pengebruken av oljeinntektene, har auka. Underskotet i 2015 blir pårekna til 167 milliardar kroner og vil sannsynlegvis auke til 194 milliardar i år. Målt som del av trend-BNP for Fastlands-Norge utgjer dette 6,4 prosent og 7,1 prosent. For 2016 vil dette innebere ein ekspansiv vekstimpuls på om lag 0,7 prosent og medfører dermed at oljepengebruken via statsbudsjettet har ein solid påverknad på etterspørselen etter varer og tenester i økonomien. I forhold til kapitalen i Statens pensjonsfond utland (målt ved inngangen til året) vil underskotet utgjere 2,8 prosent i 2016, noko som framleis er 1,2 prosentpoeng mindre enn handlingsregelen for bruk av midlar frå fondet i statsbudsjettet tillèt.

Ulik utvikling hos bedriftene

Fallet i aktivitet i oljerelaterte verksemdar har gjeve svært varierende verknad på norske bedrifter og regionar. Oljeinvesteringane, som lenge har vore ein vesentlig bidragsytar til økonomisk vekst i Norge, bidreg nå negativt. Det blir rekna med at det kraftigaste fallet i investeringane vart teke ut i 2015, men mest sannsynleg vil vi sjå ein vesentleg nedgang også i 2016. Avhengig av kor lenge det er oppgang i oljeprisen, vil investering og aktivitet i leverandørindustrien kunne falle vidare. Nett nå er det teikn til liten vilje frå tilbodssida til å stabilisere oljeprisen. På same tid verkar redusert vekst i Kina negativt inn på etterspørselen.

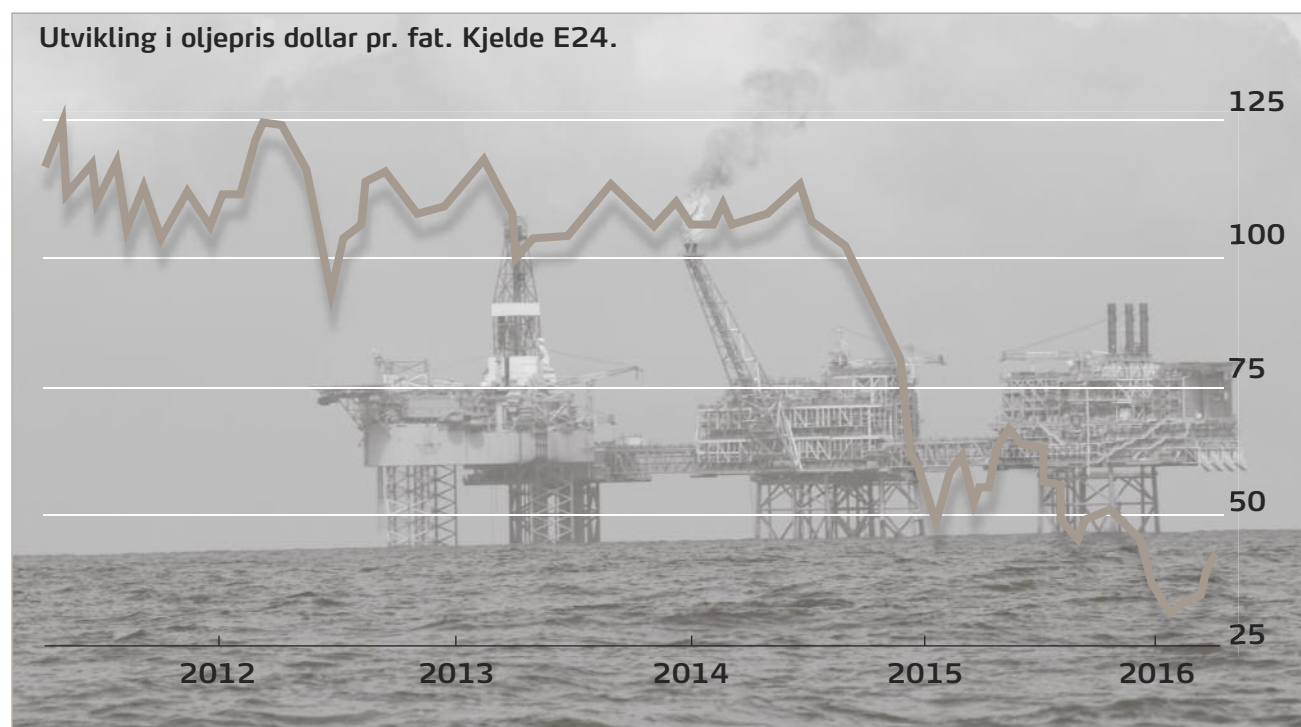
Den tradisjonelle eksportnæringa nyter godt av svak krone og betre konkurranseevne i den internasjonale marknaden. Likevel har fastlandsbedriftene investert mindre dei siste åra. Tala viser stor forskjell mellom ulike næringar. Ikkje overraskande er det næringane som er tett tilknytt petroleumsindustrien som opplever nedgang. For næringar som industri og kraftproduksjon ventar vi auka investeringar i åra som kjem.

Norges Banks utlånsundersøking viser lite endring i etterspørselen etter kreditt frå dei ikkje-finansielle føretaka. Bankane rapporterer likevel om innstramming i kredittpraksis, og det blir rekna med at bankane vil auke utlånsmarginane sine den nærmaste tida.

Gjeldsbelastninga i hushalda aukar – men spareraten er høg

Privat forbruk utgjer ein vesentlig del av BNP, men har gjennom 2015 gått noko ned. Utsikter til svakare lønnsvekst, høgare prisvekst og auka arbeidsløyse medverkar til å legge ein dempar på utviklinga, medan låge renter yter positive bidrag til den finansielle gjelda for hushaldningane. Sparinga i hushaldningane utgjorde i store delar av 2015 over 10 prosent av disponibel inntekt (SSBs sparerate), mot 6,7 prosent i gjennomsnitt for åra 2010–2014.

Gjeldsutviklinga for hushalda heldt seg relativt stabil i fjor, med ein årsvekst på mellom 6 og 6,5 prosent. Gjeldsveksten er såleis framleis høgare enn veksten i disponibel inntekt. Det betyr at gjeldsbelastninga i hushalda har auka enda

meir. Utlånsundersøkinga til sentralbanken indikerer både redusert etterspørsel etter lån og innstramming i kredittpraksisen til bankane. Det er venta at utlånsmarginen framleis vil bli redusert. Dette vil halde rentebelastninga i hushalda låg og gjere sitt til å halde kreditt-etterspørselen oppe. Samla sett ventar Norges Bank at kredittveksten vil minke i tida som kjem, men at veksten framleis vil vere høgare enn inntektsveksten.

Bustadprisane går ned

– store regionale forskjellar

Bustadprisane var i gjennomsnitt 7,2 prosent høgare i 2015 enn i 2014. Detaljane viser likevel at tolv månaders veksten for Norge samla avtar. Frå ein årleg vekst i underkant av 9 prosent i starten av året ende veksten i desember på 5 prosent. Det er store regionale forskjellar i bustadprisutviklinga, der vestlandet skil seg negativt ut. Tal for desember viser at nedgangen i Stavanger siste år har vore 5,3 prosent. I Bergen og Trondheim vart veksten høvesvis 6,0 prosent og 4,1 prosent. Oslo opplever sterkast prisvekst, 9,5 prosent frå desember 2014 til desember 2015.

Internasjonalt

Den økonomiske veksten i verda var ifølgje IMF 3,1 prosent i 2015. Veksande økonomiar stod for hovuddelen av veksten, trass i blant anna nedgang i råvareprisane og politisk usikkerheit ei rekke stader. I industriland er veksten samla sett lite endra frå året før, men veksttakta varierer mykje mellom dei ulike landa.

USA opplever nå solid vekst i økonomien, driven av blant anna klar vekst i privat konsum og auka bustadinvesteringar. Arbeidsløysa har minka betydeleg sidan toppen under finanskrisa. Tiltit til at veksten har festa seg, førte til at Federal Reserve (FED) i desember heva signalrenta i sentralbanken, etter om lag sju år med nullrente og tre rundar med ekstraordinær tilførsel av likviditet til marknaden gjennom kjøp av statspapir («kvantitative lettelsar»).

I eurosona er veksten framleis svak, og arbeidsløysa er høg. Samtidig skjer det ei gradvis gjelds-nedbygging. Indikatorar på forventningar i bedrifter og hushald viser aukande optimisme,

medan pengepolitikken framleis blir innretta veldig ekspansivt. Sjølv om fleire indikatorar peiker i riktig retning, vil det truleg ta tid før veksten i eurosona kjem tilbake på eit meir normalt nivå.

I samsvar med den europeiske sentralbanken fører sentralbanken i Japan ein svært ekspansiv pengepolitikk. Bank of Japan aukar nå behaldninga av verdipapir med heile 80 billionar yen kvart einaste år, som tilsvarar rundt 16 prosent av BNP. Veksten er likevel framleis svak, hovudsakleg som følge av liten vekst i forbruk og investeringar. Det blir rekna med at veksten vil halde seg svak også i åra som kjem. På lengre sikt står Japan også overfor store strukturelle utfordringar knytt til låg innvandring og aldrende folkesetnad.

Kinas økonomi møtte motbør gjennom fjoråret, blant anna med lågare aktivitet i industrien og kraftig fall i aksjemarknaden. Likevel har den økonomiske veksten halde seg sterk, sett i forhold til normale veksttakter i Europa og USA. Årsakene til dette er framleis god utvikling i hushaldsforbruket og solid vekst i tenestesektoren. Samla sett er det likevel fleire usikre moment rundt vidare utvikling i kinesisk økonomi. Veksten er venta å minke enda meir i åra som kjem, og det vil bety mykje for verdsøkonomien om nedgangen kjem gradvis eller raskt.

Lokalt næringsliv i 2015

Næringslivet i Nord-Gudbrandsdalen ser generelt ut til å ha hatt ei god utvikling gjennom året.

Det er fleire grunnar til dette. Reiselivet har truleg hatt god «hjelp» av ei svak norsk krone. Dette førte til at det vart dyrare for oss å reise utanlands, og derfor reiste vi meir innanlands. Samstundes vart det billigare for dei aller fleste å kome til Norge og feriere.

Den generelt gode utviklinga syner seg òg gjennom at banken har hatt låge konstaterte tap for 2015.

Når vi ser på talet på konkursar (tabell), er det gjennomgåande god utvikling også her. Ingen gjekk konkurs i Vågå og Lom, medan det var 1 i Skjåk,

Konkursar i regionen 2015 (2014)

	Lom	Skjåk	Vågå	Dovre	Lesja	Region
Etableringar	17 (18)	11 (15)	34 (17)	16 (16)	13 (8)	129 (104)
Konkursar	0 (1)	1 (1)	0 (2)	3 (2)	2 (2)	7 (16)
Region inkluderer også Sel kommune. Statistikk frå Brreg.						

3 på Dovre og 2 på Lesja. Samla for kommunane over var det da 6 konkursar i 2015 mot 9 i 2014. Etableringslysta ser òg ut til å vera stor. Særleg stor auke er det i Vågå og på Lesja.

Transport

Vi meiner at bransjen er i betring, sjølv om dette framleis er ein tøff bransje. Fleire lokale transportbedrifter har gode oppdrag frå lokale industribedrifter som Ottadalen Mølle SA, Interfil AS og Glasitt AS, for å nemne nokre.

Bygg, anlegg og entreprenørar

Desse bransjane er avhengige av at det er stor aktivitet i kommunane våre. Det har dei siste åra vore fleire store og spennande oppdrag, mellom andre Utgard, helseheimen, Vågå helsesenter med påbygg til banken og reinseanlegg i Skjåk. Vi får håpe at lokale bedrifter kan få oppdrag på den nye ungdomsskulen i Skjåk. Denne type oppdrag er særst viktige. Det er òg positivt å registrere at fleire lokale verksemdar samarbeider om oppdrag, da dei enkeltvis kan bli for små.

Vi har også fleire kundar som i større eller mindre grad deltek i oppdrag utanom bygdene. Dette kan vera vegarbeid, brøyting/strøing med meir.

Landbruk

Landbruket har alltid vore ei solid og god næring for oss i banken. Over mange år har denne næringa vakse i takt med den generelle og gode veksttakta i banken. 2015 har òg vore eit år med stor vekst. Her må vi skryte av kor godt landbruksnæringa i Lesja og Dovre har teke imot oss på vårt «nye» Dombås-kontor. Dette førte til at vi fekk ein særst god vekst i 2015. Det syner også at vi har konkurransedyktige prisar.

Talet på bønder i regionen viser at det har vore ein liten attendegang på dei som produserer mjølk. For bønder som driv med ammeku, geit og sau, er talet stabilt. For sau er det auke både i dyretal og talet på bønder.

Reiseliv

Reiselivet utgjer om lag 6 % av næringslivsporteføljen til banken, og sysselset frå 1,7 % (Lesja) til 11,9 % (Dovre) av arbeidsstokken i marknadsområdet vårt. Tek vi med eigedomsselskapa (som da ikkje tel som reiseliv i banken si portefølje), er reiselivet samla sett vesentleg større enn desse 6 prosentane.

Tal frå bransjen syner at 2015 gjennomgåande var eit godt år. Det er nokre unntak for dei som sleit med ein svært sein sommar høgt til fjells. Etter nokre år med nedgang i talet på overnattingar, snudde dette i 2015. Jamfør også innleiinga og kommentarane rundt utviklinga til den norske krona.

Industri

Industrien utgjer i overkant av 4 % av næringslivsporteføljen i banken, og sysselset frå 2,6 % (Vågå) til 13,3 % (Skjåk) av arbeidsstokken i banken sitt marknadsområde. Som for reiseliv er industrien også større i prosent, om vi tek med eigedomsselskapa.

Industribedriftene i regionen har jamt over hatt ei positiv utvikling i 2015, med gode og langsiktige ordreservar, trass i generell nedgang både i landbasert og offshoreindustri i Norge. Bedriftene har vore dyktige til å tilpasse seg endringane i marknaden, og ser ut vil å vere mindre påverka av konjunkturane. Vi registrerer med glede den store ordra Stryvo Bismo AS fekk på slutten av året.

Handel

Dei fleste butikkane i marknadsområdet vårt kan vise til ei god omsetjingsutvikling. Dette heng sjølvsagt saman med at det er auka trafikk av norske og utanlandske turistar som er på ferie i Norge. Vidare kan endra forbruksmønster tyde på at delar av handelsnæringa kan stå framfor utfordringar med tilpassing til auka netthandel. Vi er usikre på korleis dette vil slå ut for handelsnæringa i Nord-Gudbrandsdalen.

Sparebankane i Norge

Norske sparebankar er ei sterk, effektiv og vel-driven næring. Den utgjer ein heilt naudsynt del av infrastrukturen og opererer i nært fellesskap med lokalsamfunna rundt seg. Kjennskap til lokalmarknaden og kompetansen til medarbeidarane gjev sparebankane eit konkurransefortrinn i marknaden.

Talet på sparebankar i Norge vart i 2015 redusert frå 107 til 105.

Samfunnsengasjement

Det er naudsynt at banken vår tek ei samfunnsrolle og bidreg til aktivitet. Det skal vera attraktivt å busetja seg i primærmarknaden til banken.

SpareBank1 Lom og Skjåk skal vera ein god, finansiell part for å oppretthalde og skape arbeidsplassar i distriktet. Det er naudsynt å presisere at varer og tenester som er tilgjengelege, blir handla lokalt. Dette er med på å oppretthalde sårt trengte arbeidsplassar og er grunnlaget for å skape nye.

Det er ei viktig grunnhaldning at banken skal engasjere seg i det som rører seg i lokalsamfunnet. Kvart år deler banken ut store beløp til sponsoraktivitetar og marknadsføring, i tillegg gåver til lag og foreiningar innan lokalt idretts- og kulturliv. Dette er vårt bidrag til lokalsamfunnet, fordi vi har lokal tilknytning og eigarskap.

SpareBank 1 Lom og Skjåk sitt næringslivsfond gjev kvart år økonomisk stønad som skal fremje næringsutvikling blant kundane til banken.

Som ledd i arbeidet mot korrupsjon og kvitvasking, følgjer banken retningslinene til Finans Norge ved etablering av kundeforhold og utferding av banklegitimasjon.

Banken si behandling av likestilling, diskriminering, arbeidsmiljø og påverknad på ytre miljø er nærare beskriven lenger ute i årsmeldinga.

Verksemda til SpareBank 1 Lom og Skjåk i 2015

Aktivitet gjennom året

SpareBank 1 Lom og Skjåk oppnådde eit godt resultat i 2015 (sjå tidlegare tabell og seinare omtale under resultatrekneskapen). Dette skuldast stor aktivitet innanfor tradisjonelle banktenester. Vi fekk gode inntekter frå sal av forsikringsprodukt, betalingsformidling og utbytte frå strategiske aksjeinvesteringar.

Stor aktivitet under Landsfestivalen i Lom der banken var ein av hovudsponsorane. Øvst lagspel med Lom spelmannslag.

Stort turnstemne i Skjåk med om lag 600 barn og unge. Banken var hovudsponsor.

Landsskytterstemnet 2015.

Påskeskirenn med Andre Villa.

Aktiviteten i Lom, Skjåk, Vågå og Dombås var tradisjonelt høg også i 2015. Vi er 50 tilsette i banken.

Bankmarknaden er prega av store endringar, drivne av nye krav frå styresmaktene og digitalisering av banktenester. Når endra kunde-åtfærd og nedgang i bruk av kontorkanalen skjer, skal SpareBank1 Lom og Skjåk vinne marknadskampen med å tilby dei digitale kundane våre dei enklaste digitale løysingane i bransjen.

og vi er godt i gang med å utvikle dette. Dette blir vidare teke hand om i felles prosjekt i Alliansen. Både tilsette og kundar skal lærast opp i å ta i bruk sjølvbetente løysingar.

Banken har bestemt å opprette ei ny avdeling i banken, ei kredittstøtteavdeling, med adresse Skjåk. Depotet skal gå inn under leiarane for avdelinga, og vi må i tillegg ha minimum ein person til, i alt 4. Vi håpar å kunne rekruttere internt.

Kundane våre har, og skal ha, den beste handsaminga uansett kva for kanal dei kontaktar oss i, om det er i kontorkanalen, på telefon, e-post eller om dei ynskjer å vera sjølvbetente.

Sparebank 1 Lom og Skjåk ynskjer å legge til rette for at dei kundane som ynskjer det, skal kunne ta i bruk sjølvbetente løysingar,

Banken var i 2015 med på sitt største enkelt-sponsorat til nå, nemleg Landsskytterstevnet på Lesja i august. Der var vi generalsponsor, og det vart ein stor suksess på alle måtar. Ein enorm folkefest og eit idrettsarrangement vi ser attende på med stor entusiasme! Lesja- og Dovre-regionen er satsingsområdet vårt. Det var derfor veldig viktig for oss å vera med å støtte arrangementet, i tillegg til lokale lag og foreiningar – gjennom den største hendinga der på mange år.

Det franske landslaget i skiskyting på skiarenaen på Dombås hausten 2015.

I tillegg var vi også ein av hovudsponsorane på Landsfestivalen i Lom månaden før. Ein folkefest det også, enormt med tilreisande som fekk koma og sjå kva bygda har å tilby, og ikkje minst smake på all den gode maten som vart servert desse dagane! Det er verkeleg viktig for lokalsamfunnet å få slike store arrangement.

Banken bidreg som hovudsponsor på mange ulike felt. Det er ei enorm satsing på frikøyting her i dalen, med Vågå i spissen. Det er Lemonsjøen som var arena for å huse dei beste frikøyrarane i verda under Vågå Freeride Challenge, som gjekk av stabelen i mars i år. Dette fekk innslag i Sportsrevyen på NRK. Så var det Skjåk sin tur. Dei tok imot 600 barn og unge til turnstemne i mai. Der var vi også hovudsponsor. Etter det var det kokkekampfinale i Vågåhallen med matglede og Arne Brimi spissen, det er cross-køyting på Grønsletta i Vågå, med 200 lokale og tilreisande barn og unge. Ein av dei beste motocross-køyrarane i landet, Pål Anders Ullevålseter, tok også turen. Noko av det viktigaste banken gjer, er å støtte lokale tiltak både sportsleg og kulturelt, bidra til vekst, til engasjement og allsidigheit i bygdene våre.

Den 26. november arrangerte banken tur for landbrukskundane til Agroteknikk på Lillestrøm. Her deltok vi med ein full buss.

Den 18. desember inviterte vi bedriftskundane våre til julelunsj på Fossheim Turisthotell, der 70 deltok. Det faglege programmet var sjølvbetent forsikringsløyning, leasing og SpareBank 1 sin nylanserte mobile betalingsløsning mCASH.

Det var venteliste på begge arrangementa, og banken fekk mange positive attendemeldingar.

Rekneskapen

Framleis drift

Bankstyret stadfestar at alle føresetnadene for vidare drift er til stades, og årsrekneskapen er avlagt under desse føresetnadene. Slik styret ser det, er det etter årsslutt ikkje skjedd noko som krev fleire kommentarar.

Resultatrekneskapen

Resultatet etter tap og skatt vart i 2015 kr 39.844.743. For samanlikning med tidlegare år, viser vi til tabellen på side 7. Prosenttal er utrekna av dagleg, gjennomsnittleg forvaltningskapital, dersom ikkje anna er kommentert

Forslag til disponering av overskot

Styret i SpareBank1 Lom og Skjåk er svært

Stor pågang av nye kundar.

nøgde med resultatet for 2015. Resultatet frå den underliggende drifta har vore god. Tap på utlån og garantiar m.v. har betra seg betrakteleg frå 2014 til 2015, og vi har kunna ført attende tidlegare avsetningar. Resultatet sikrar banken eit godt grunnlag for vidare vekst. Bankstyret understrekar difor kor viktig det er å prestere gode resultat for å styrke soliditeten og halde på sjølvstendet til banken.

Styret gjer framlegg om slik disponering av overskotet til banken:

- kr 300 000 til gåver
- kr 39 544 743 overført til fondet i sparebanken.

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter er hovudbidraget til det totale dekningsbidraget i banken, og utgjorde 95,2 mill. kroner, ein oppgang frå 85,1 mill. kroner frå året før. Rentenetto utgjer 1,98 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital, tilsvarande førre år var 1,91 %. Ut frå konkurransesituasjonen er styret godt nøgd med rentenettoen.

Provisjonsinntekter og inntekter frå banktenester

Gebyr- og provisjonsinntekter vart på 32,9 mill. kroner, som utgjer 0,68 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital. I 2014 var tilsvarande tal 33,7 mill. kroner og 0,76 %. Banken hadde ein god auke i provisjonsinntektene frå verdipapirformidling og frå kredittkort. Banken hadde negativ utvikling i porteføljen i aksjar og obligasjonar med 2,8 mill. kroner. I 2014 hadde vi ei positiv utvikling med 15,5 mill. kroner, inklusive sal av Nets A/S for 8,2 mill. kroner.

Driftskostnader

Dei samla driftskostnadane, inklusive ordinære avskrivningar, vart på 1,58 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital, det same som i 2014.

Løn og generelle administrasjonskostnader utgjør 1,29 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital, ein oppgang frå 1,15 % i 2014. Kostnadsnivået i banken er vurdert som tilfredsstillande. Styret meiner det er viktig å ha kostnadseffektiv drift av banken i fokus for å oppnå gode økonomiske resultat i framtida.

Balansen

Forvaltningskapitalen

Forvaltningskapitalen utgjør 4.879,8 mill. kroner, ein auke med 5,08 % sidan førre årsskifte. Dette må sjåast i samanheng med valutalån og overføringane til SpareBank 1 Boligkreditt. Ved utgangen av 2015 hadde overføringane til SpareBank 1 Boligkreditt auka frå førre årsskifte med 206,5 mill. kroner til 1.024,7 mill. kroner, og kundane våre hadde 133,8 mill. kroner i valutalån. Forvaltningskapitalen inkludert bustadkreditt og valutalån utgjør 6.038,2 mill. kroner, ein auke med 385,5 mill. kroner sidan 2014.

Utlån og garantiar

Utlån voks med 203,6 mill. kroner til 4.114,4 mill. kroner når vi ikkje tek omsyn til valutalån og overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt. Note 14d. viser fordeling mellom geografiske område. Brutto utlån auka med 5,21 % frå 2014 til 2015.

Ved utgangen av 2015 utgjør garantiar 199,7 mill. kroner. Note 14e. viser garantiar fordelt på næringer og note 26 fordelt på garantitypar. Utlån og garantiar til næringslivet er på 42,8 % av totale utlån og garantiar. For 2014 var den 41,8 %. Den gjennomsnittlege utlånsrenta var 4,2 %, tilsvarande for 2014 var 5,0 %.

Banken er medeigar i bustadkredittselskapet Sparebank 1 Boligkreditt AS (SB1BK). Selskapet vart etablert for å sikre eigarbankane tilgang til funding som er rimelegare enn den fundingen

Nye lokale i Vågå, juni 2015. Ordførar Iselin Jonassen står for den offisielle opninga.

banken sjølv normalt kan oppnå, gjennom utfordring av særskilt sikra obligasjonar med svært god rating. For å oppnå denne ratingen må bustadkredittselskapet dokumentere at alle lån oppfyller gjevne kvalitetskrav frå styresmaktene og kreditt-ratingbyrå. Ved å overføre denne type lån mottar banken provisjonsinntekter frå selskapet.

Ved utgangen av 2015 er det overført 1.024,7 mill. kroner til SB1BK. Tilsvarande beløp ved utgangen av 2014 var på 818,1 mill. kroner. Kundane våre har ved utgangen av 2015 valutalån pålydande 133,8 mill. kroner, som banken har stilt lånegarantiar for. Dette er valutalån hovudsakeleg i CHF (Sveits).

Verdsetjing av utlån

Låne- og garantiporteføljen er gjennomgått og vurdert i samsvar med retningslinjene til Finanstilsynet.

Misleghald og tapsutsette engasjement

Talet på misleghaldne og tapsutsette engasjement syner ei positiv utvikling samanlikna med førre året. Individuell nedskrivning kjem fram etter at alle næringsengasjement over eit bestemt nivå har vorte grundig vurderte både i nåtid og den næraste framtid, og vurdering av dei sikringsobjekta banken har. I tillegg er personmarknadskundar over eit definert nivå vurderte.

Vi har attendeført tap- og tapsavsetjingar i resultatrekneskapen med 1,4 mill. kroner. Individuelle tapsavsetjingar er på 12,6 mill. kroner, og gruppeavsetjingar er 20,9 mill. kroner. Samla blir dette 33,5 mill. kroner, 0,82 % av brutto utlån. Tapsavsetjingar for garantiar er på 5,3 mill. kroner. Dette er ført under «anna gjeld» i rekneskapen.

Årets Ottadøl 2015, Rune Borgan Isaksen frå Lalm kåra av Fjuken og SpareBank1 Lom og Skjåk.

Innskot

Innskot frå kundar utgjer 3.398,8 mill. kroner, som er ein auke på 222,1 mill. kr siste året, eller 6,99 %. For 2014 var auken 13,08 %. Dei siste åra har det vore auke kvart år, men med svært varierende prosentdel. Delen av større innskot er aukande, men banken meiner å ha gode og fornuftige avtaler med dei største aktørane. Styret er klar over likviditetsrisikoen som ligg i dei store innskota. Den gjennomsnittlege innskotsrenta var på 1,61 %, tilsvarende for 2014 var 2,38 %.

Verdipapir

Behaldninga av verdipapir utgjer til saman 319,0 mill. kroner. 154,2 mill. kroner er i renteberande papir. 19,3 mill. kroner er omløpsaksjar, aksjefond og eigenkapitalbevis. Desse, saman med dei renteberande verdipapira, blir verddivurdert etter det lågaste av kjøpskurs og marknadsverdien.

Anleggsporteføljen er vurdert til 145,5 mill. kroner. Dette inkluderer strategiske investeringar i fellesføretak gjennom alliansesamarbeidet (sjå note 16 a), og eigardelar i tilknytt selskap og dotterselskap, sjå note 16 b).

Hjelp oss og hjelpe Oppland fekk inn mange julegåver. Banken bidro med pengegave på kr 5000.

Bokført endring i verdipapira viser for 2015 ein negativ resultateffekt med 2,8 mill. kroner, sjå note 8.

Plasseringar i verdipapir ligg innanfor dei grensene styret har sett. Styret får kvartalsvis rapportar over verdipapirporteføljen der bokført verdi, marknadsverdi og renterisiko går fram.

Eigenkapital og kapitaldekning

Etter overføring til sparebankfondet utgjer eigenkapitalen nå 590,1 mill. kroner. Heile eigenkapitalen er frå opptente overskot og gjev ein eigenkapitaldel på 12,09 %, rekna ved utgangen av året, mot 12,07 % ved førre årsskiftet. Rein kjernekapital og kjernekapitaldekninga utgjer 16,51 %. Kapitaldekninga utgjer 17,23 %. Da er ansvarleg lånekapital på 50. mill kroner inkludert.

Innskot målt mot utlån

Innskot målt mot utlån utgjer 82,61 % mot 81,23 % ved førre årsskiftet.

Funding elles

Banken har ein god finansiell situasjon. Behov for funding er dekt gjennom opptak av obligasjonslån. Forfallsstrukturen går fram av note 20.

Bankaktiviteten med finansielle instrument er avgrensa til å gjelde eigne posisjonar. Den totale eksponeringa og vurdering av risiko blir jamleg gjennomgått.

Intern kontroll og risikostyring

Generelt

SpareBank1 Lom og Skjåk har eit mål om å halde samla risikoeksponering på eit moderat nivå. Samstundes er det viktig for banken å stimulere til aktivitet og nyetablering i sitt primærmarknadsområde. Styret har vedteke prinsipp for risikostyring gjennom instruksar, retningslinjer og internkontroll. Styret får løpande orientering om utviklinga gjennom periodiske rapporteringar.

Styret meiner at den operasjonelle og finansielle risikoen er under kontroll, og at banken blir styrt etter reglar som er gjevne i lov, føresegnar og i interne retningslinjer.

Pilar II og CRD-IV

I rundskriv 9/2015 presenterte Finanstilsynet hovudelementa for å vurdere bankane sitt samla risikonivå og tilhøyrande kapitalbehov, som trødde i kraft 01.01.2016.

Banken sin metodikk for berekning av kapitalbehov er dermed endra for å tilfredsstille Finanstilsynet sine forventningar til banken.

I samsvar med føresegn om risikostyring og internkontroll, føreteik banken årleg ein gjennomgang av vesentlege risikoar som dei respektive verksemdsområda i banken er eksponert for. Desse vurderingane danner grunnlag for kor mykje kapital banken må ha for å dekkje den samla risikoen den er eksponert for. Finansiell informasjon, pilar III, blir offentleggjort på banken si heimeside.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko representerer både på stutt og lang sikt ein trussel som kan medføre ein vesentleg kostnad. Banken observerer ikkje noko teikn på at underliggjande eksponering er større enn utrekna under basismetoden. Basismetoden blir nytta også i eigenvurderinga til banken.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er knytt til potensialet for tap på utlån eller garantiar til kundar, i tillegg til tap på plassering i verdipapir med mindre solide utferdarar. I tråd med føresegnar frå Finanstilsynet og dei interne retningslinene, gjennomgår banken regelmessig utlånsporteføljen med tanke på identifisering av moglege tapsutsette engasjement.

Banken følgjer utviklinga i utlånsporteføljen tett med månadleg oppfølging av nøkkeltal, og følgjer med på at utviklinga av måltal relatert til utlånsporteføljen inngår som del av kvartalsvise risikorapportar til styret.

Porteføljane for privat- og bedriftsmarknaden har også gjennom 2015 vist ei positiv utvikling, der dei estimerte nivåa for forventa tap, uventa tap, gjennomsnittleg sannsynlegheit for misleghald og vekta sannsynlegheit for misleghald for friske engasjement, er redusert i begge porteføljane. Det er alltid ein viss risiko i utlånsporteføljen til banken. Vi har teke på oss ein auka risiko ved å vere med på utvikling av lokalt næringsliv, og at vi har store eigedomsengasjement utanom banken sitt primærmarknadsområde.

Tapa på utlån var i 2015 låge, og andelen av misleghaldne engasjement er monaleg lågare enn ved utgangen av førre året. Banken har intensivert arbeidet med å redusere misleghald, som har redusert delen av portefølje som har vore misleghalden eller nedskriven. Engasjementa i privat- og bedriftsmarknadsporteføljane i dei tre høgste risikogrubbene er monaleg lågare enn ved utgangen av førre året. Med fokus på sunn vekst og tettare oppfølging av utsette engasjement, budsjetterer banken med tap i 2016 på 0,17 % av gjennomsnittleg forvaltningskapital. Styret meiner banken har god kontroll med engasjementa og vurderer den samla kreditt-risikoen uendra som moderat.

Ordførar Steinar Tronhus opnar den nye minibanken på Lesja. Dette er minibank nr. sju til SpareBank 1 Lom og Skjåk.

Valutarisiko

Banken er i liten grad direkte eksponert i valuta, men er indirekte eksponert gjennom å stille lånegarantiar for kundar med valutalån overfor SpareBank 1 SMN, DNB og Swedbank – primært i sveitsiske franc (CHF). Lånegarantiane er sikra med pant og inngår i den ordinære kredittvurderinga av låneengasjementet til banken. Styret meiner at evna valutakundane har til å svara for valutalåna er til stades, og at lånegarantiane framleis er tilfredsstillande dekt av pantesikringa som banken har etablert.

Rente- og kursrisiko

Styret reknar den totale renterisikoen for å vere låg. Behaldninga av omløpsaksjar og grunnfondsbevis er eksponert for kursrisiko, men styret vurderer at denne ut frå storleiken på behaldninga er av mindre omfang. Kursrisiko knytt til anleggsaksjar og strategiske investeringar er også til stades, men styret vurderer denne som låg. Situasjonen ved årsskiftet er at fleire av dei strategiske investeringane har ein meirverdi samanlikna med bokførte beløp.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen er primært knytt opp til behovet for ekstern funding på grunn av auke i utlån. Overføring av bustadlån til SpareBank 1 Boligkreditt har redusert behovet for eigne lån i marknaden, og er dermed med på å redusere likviditetsrisikoen. Det er dagleg oppfølging og vurderingar av likviditeten. Målsetjinga om samansetjing av balanse og forfallsstruktur på obligasjonslån, saman med etablerte trekkrettar, gjer at styret framleis meiner å ha ein kontrollert og låg risiko.

Strategisk risiko

Måten vi driv banken på, vår desentraliserte avgjerdsprosess og at vi er lett tilgjengelege for kundane, er gode konkurransefortrinn. Etableringa på Dombås var naudsynt og viktig av strategiske årsaker, både for å kunne yte betre service til dei eksisterande kundane våre på Lesja og Dovre, og for å sikre grunnlag for vidare vekst.

DNB, som er den største konkurrenten til banken i primærmarknadsområdet, har vedteke å leggje ned avdelingskontora sine på Dombås og Otta. Samstundes har SpareBank 1 Lom og Skjåk hatt god vekst i utlån på Lesja og Dovre.

Tilsette

Personalet

Ved utgangen av 2015 har SpareBank 1 Lom og Skjåk 50 tilsette ved dei fire kontora. Dette utgjer til saman 48 årsverk. I tillegg har banken vaktmeister og reinhaldar i deltidstilling ved eigedomen til banken i Bismo. Vi har fått ein ny medarbeidar i 2015. Dette er Jonny Vassplassen, tilsett som PM-rådgjevar på Dombås.

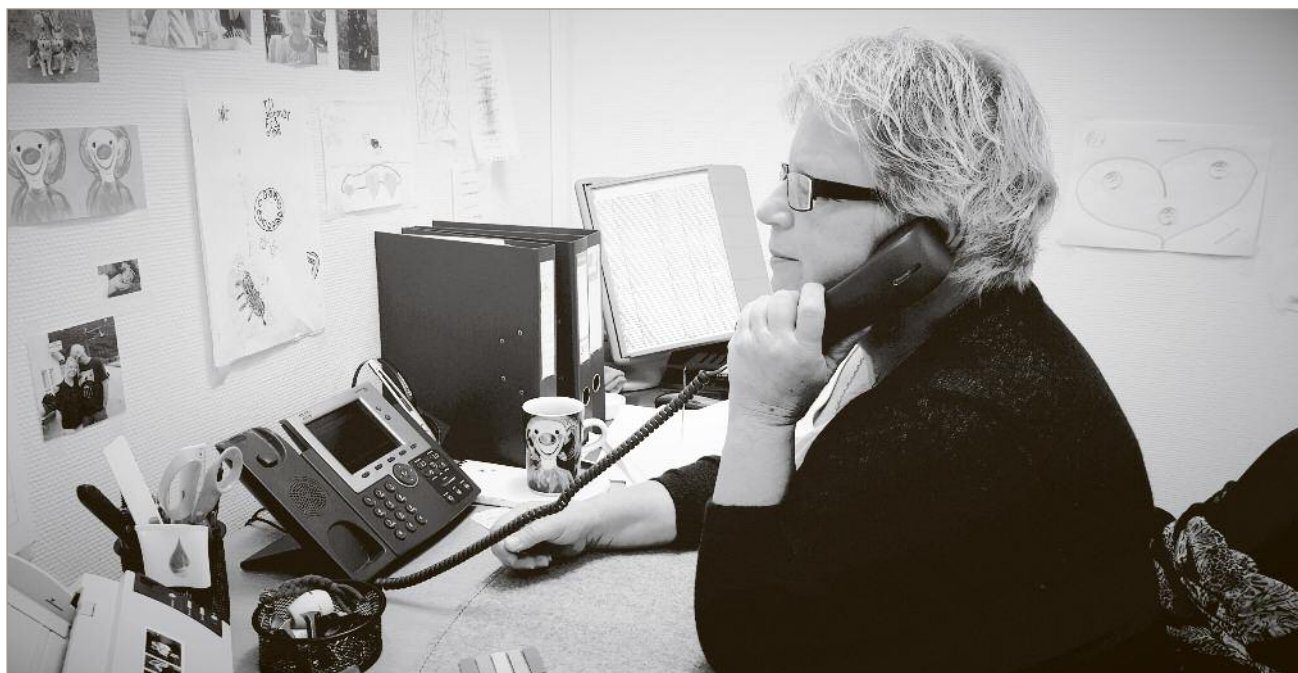
Banken har dyktige medarbeidarar som står på for arbeidsgjevaren sin. Stadig fleire av medarbeidarane i banken har gjennomført teoretisk og praktisk prøve og fått tittelen autorisert finansiell rådgjevar eller vorte sertifisert innan godkjenningsordninga for skadeforsikring. Dette styrkar kompetansen til rådgjevarane og vil ytterlegare forsterke kvaliteten i dialogen med kundane. Styret set stor pris på innsatsen til dei tilsette i banken.

Likestilling

Dei tilsette i banken fordeler seg med 31 kvinnelege og 19 mannlege tilsette. Alle har like moglegheiter til utdanning, arbeid og fagleg utvikling. Målsetjinga om at det ikkje skal vere lønsskilnad mellom kvinner og menn i banken for medarbeidarar i same type stilling, meiner vi er oppfylt. Det kan vere lønsskilnader mellom stillingar ut ifrå stillingsinnhald og krav til kvalifikasjonar. Leiargruppa i banken er samansett av fem menn og ei kvinne. Styret er samansett av to menn og tre kvinner. I tillegg har

Stor auke i talet på kundar på Dombås.

dei tilsette ein kvinneleg vararepresentant. Sidan 2008 har fordelinga av kvinner og menn blant dei banktilsette endra seg frå tilnærma 50–50-fordeling til ei overvekt av kvinnelige tilsette med om lag 64 %.

Arbeidsmiljø

Sjukefråværet i 2015 utgjorde 8,08 %, mot 4,14 % året før. Banken hadde framleis langtids-sjukmeldte i 2015. Med såpass få tilsette gjev det store utslag i fråværsprosenten. Det har ikkje vore arbeidsuhell knytt til aktiviteten i 2015.

Verneombodet gjennomfører saman med leiinga årleg kartlegging av det interne arbeidsmiljøet i banken. Resultatet blir nytta som grunnlag for å setja i verk eventuelle utbetringar.

Styret meiner at banken har eit arbeidsmiljø som er godt og positivt, til glede for den enkelte medarbeidar, kunde og bank.

Diskriminering

Diskriminering er det same som usakleg forskjellsbehandling, som vil vere i strid med arbeidsmiljølova. SpareBank 1 Lom og Skjåk skal jobbe målretta for å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, nedsett funksjonsevne, etnisk avstamming, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Det er ei målsetting i Sparebank 1 Lom og Skjåk at etnisk tilhøyr ikkje skal vere til hinder for å bli rekruttert. Korkje styret eller administrasjonen i SpareBank 1 Lom og Skjåk er kjent med tilhøve som kan oppfattast som diskriminerande.

Ytre miljø

Banken har ikkje aktivitet som ureinar det ytre miljøet.

Energi- og klimarekneskap 2015

Formålet med energi- og klimarekneskapen er å vise oversikta over klimagassutsleppet (GHG-utslepp) i organisasjonen som del av ein overordna klimastrategi. Ein klimarekneskap er eit viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere energiforbruk og tilhøyrande GHG-utslepp. Denne årlege rapporten gjer organisasjonen i stand til å måle nøkkeltal og dermed evaluere seg sjølv over tid.

Rapporten omfattar heile verksemda i SpareBank 1 Lom og Skjåk.

Informasjonen i ein klimarekneskap stammar frå både eksterne og interne kjelder, og blir omrekna til tonn CO₂-ekvivalentar. Analysen er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utvikla av «The Greenhouse Gas Protocol Initiative» – GHG-protokollen. Dette er den mest brukte metoden verda over for å måle utslepp av klimagassar. ISO standard 14064-1 er basert på denne.

Energi- og klimarekneskapen for 2015 viser totalt sett ein reduksjon av klimagassutslepp på 32,7% sidan 2014.

Elektrisitet er den største kjelda til klimagass-utslepp, deretter følgjer dieselforbruk. Avfall, km-godtgjersle, flyreiser og fjernvarme utgjer mindre delar av dei totale utsleppa. Det har vore

ein betydeleg nedgang i utsleppa knytt til drivstoff og elektrisitetsforbruk. For drivstoff skuldast halveringa redusert bruk. For elektrisitet skuldast nedgangen delvis mindre forbruk, men også at utslippsfaktoren for elektrisitet er redusert med 26 %. Grunnen til at det nå er mindre utslepp knytt til elektrisitet, er mindre bruk av fossilt brensel i det nordiske el-marknaden, auka nedbør og høgare temperaturar.

Det har vore ubetydelege endringar i areal og talet på årsverk. Energibruken per areal er noko redusert, og utslepp per årsverk er svært redusert sidan 2014.

Det er ein viktig del av samfunnsansvaret vårt å vere bevisste på kva påverknad vi har på naturen, klimaet og miljøet rundt oss. Derfor har banken utarbeidet ein miljørapport for å kunne identifisere utsleppa, talfeste ureininga og gjere oss i stand til å setje målretta tiltak i verk.

Formålet er å gje eit grunnlag for å vurdere bedrifta i miljørassamhang, og arbeide systematisk for å minske påverknaden på det ytre miljø.

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen vart grunnlagt i 1996. Alliansen er eit bank- og produktsamarbeid der SpareBank 1-bankane i Norge samarbeider gjennom det felleseigde holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. Eit overordna mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre sjølvstendet til den enkelte bank og den regionale forankringa gjennom sterk konkurranseevne, lønnsamd og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen eit konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå.

SpareBank 1-alliansen er samla sett ein av dei største tilbydarane av finansprodukt og tenester i den norske marknaden. Alliansen har etablert ein nasjonal marknadsprofil og utvikla ein felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den marknadsstrategiske plattformen dannar også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Marknadsinnsatsen er i hovudsak retta mot personmarknaden, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknytt LO. Både bankane og produktområda hevdar seg godt i konkurransebildet, og resultatutviklinga er god.

SpareBank 1-alliansen består per 31.12.15 av 15 sjølvstendige bankar, 2 felleseigde forretningsbankar og SpareBank 1 Gruppen konsern.

De 15 sjølvstendige bankene i alliansen er:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA
- SpareBank 1 SMN
- SpareBank 1 Nord-Norge
- Sparebanken Hedmark
- ei samanslutning av fleire banker under namnet Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar):
- SpareBank 1 BV
- SpareBank 1 Gudbrandsdal
- SpareBank 1 Hallingdal
- SpareBank 1 Lom og Skjåk
- SpareBank 1 Modum
- SpareBank 1 Nordvest
- SpareBank 1 Nøtterøy-Tønsberg
- SpareBank 1 Ringerike-Hadeland
- SpareBank 1 Søre Sunnmøre
- SpareBank 1 Telemark
- SpareBank 1 Østfold Akershus

De 2 felleseigde forretningsbankane er Bank 1 Oslo Akershus AS og BN Bank ASA. I desember 2015 kunngjorde Sparebanken Hedmark at dei har inngått avtaler med dei andre eigarane av Bank 1 Oslo Akershus om kjøp av deira aksjar i banken. Hedmark går med det frå ein eigarlott på 40,5 til 100 %, under føresetnad av at kjøpet blir godkjent av Konkurransetilsynet, Finanstilsynet og Finansdepartementet. Bank 1 Oslo Akershus går da frå å vere deleigd av Samarbeidende Sparebanker (15,2 %), SpareBank 1 SR-Bank (4,8 %), SpareBank 1 SMN (4,8 %), SpareBank 1 Nord-Norge (4,8 %) og LO og tilknytte forbund (29,9 %), til å vere eit heileigd dotterselskap av Sparebanken Hedmark i løpet av 2016.

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet, som består av:

- SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %)
- SpareBank 1 Forsikring AS (100 %)
- ODIN Forvaltning AS (100 %)
- SpareBank 1 Medlemskort AS (51 %)
- SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %)
- Conecto AS (100%)

Felles hovudfunksjonar innan SpareBank 1-alliansen er todelt:

1. Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkt og tenester for distribusjon gjennom alliansebankane og andre banker som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS, som er eigd av:
- SpareBank 1 SR-Bank ASA (19,5 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %)
- SpareBank 1 SMN (19,5 %)
- Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %)
- Sparebanken Hedmark (11,0 %)

- Landsorganisasjonen/ fagforbund tilknytt LO (9,6 %), som ikkje er ein del av alliansen.
- Bank 1 Oslo Akershus AS (1,4 %)

2. Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktivitetar som gir stordrifts- og kompetansefordelar. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Banksamarbeidet DA. Selskapet ivaretar finansiering av og eigarskap til applikasjonar, konsept, kontraktar og merkevarer på vegner av deltakarane i alliansesamarbeidet.

Selskapet Banksamarbeidet SpareBank 1 DA er eigd av:

- SpareBank 1 SR-Bank ASA (17,74 %)
- SpareBank 1 SMN (17,74 %)
- SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %)
- Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %)
- Sparebanken Hedmark (11,30 %)
- SpareBank 1 Gruppen AS (10,00 %)
- Bank 1 Oslo Akershus AS (7,74 %)

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA har følgjande dotterselskap:

- EiendomsMegler 1 Norge AS (100 %)
- SpareBank 1 Kundesenter AS (100 %)
- SpareBank 1 Verdipapirservice AS (100 %)
- SpareBank 1 ID AS (100%)
- SpareBank 1 Asept (100%)

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA har i tillegg hatt 15 % eigarlott i TSM Nordic DA (Valyou). Dette selskapet vart avvikla i 2015, som følge av ei revurdering av satsinga. Bankane i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale område som merkevarer, arbeidsprosessar, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund, og leverer finansielle produkt og tenester til LOs medlemmer gjennom fordelingsprogrammet LOfavør.

Produktselskapa etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankane har utvikla ei felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innanfor alliansen, basert på beste praksis, er eit viktig element for å utvikle alliansen vidare.

EiendomsMegler1 Lillehammer og Gudbrandsdal as

Banken er deleigar i EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS med 20,7 %.

Selskapet er medlem av EiendomsMegler 1, og vi meiner eigarskapet vårt kan gje synergieffektar. Årsresultatet i 2015 vart kr 3.154.302 etter finans og skatt. Omsetninga gjekk opp frå 22.128.345 kroner i 2014 til 25.393.434 kroner i 2015.

Lom og Skjåk sparebanks næringslivsfond

Næringslivsfondet i banken har ein grunnkapital på kr 4.000.000. Føremålet til fondet er å styrke næringslivet i distriktet. Avkastninga av kapitalen kan nyttast til prosjekt og forarbeid for nyetableringar. Vidare kan det nyttast til å styrke eksisterande verksemdar med tilskot til produktutvikling, konsulenttenester, opplæring og marknadsføring. Pågangen varierer noko frå år til år, men det er kvart år mange kvalifiserte som søker om midlar.

Førebuing av refleksens dag.

Framtida

SpareBank1 Lom og Skjåk legg vekt på vekst i forvaltningskapitalen. Målet er ein sunn vekst, på høgde med, eller over den generelle bankmarknaden. Vi skal prestere gode nøkkeltal, og gjennom dette styrke eksistensgrunnlaget til banken. Sjølvstende står sterkt og er teke inn i strategidokument til banken.

Vi startar arbeidet med å kartlegge kursen banken skal ha mot 2020. Alle tilsette og styret skal engasjerast i dette arbeidet.

Banken budsjetterer framover med eit differensiert vekstmål på BM og PM, med 6 % på BM og 8 % på PM.

Etter nedskrivingar av eigarposten i SpareBank1 Markets, vil utbytte gjennom direkte og indirekte eigarskap bli vesentleg høgare for banken i 2016 enn i 2015.

God resultatutvikling er òg viktig for å møte dei strengare regulatoriske krava til bankane. Styresmaktene sine krav om styrking av soliditeten, større likviditetsbuffer og auka kapitaldekning inneber at banken framover må søkje å bli enda meir kostnadseffektiv og ha ein framleis sunn utlånsvekst. Det er viktig at veksten i utlån ikkje påfører banken tap.

Vi opplever sterk konkurranse i bankmarknaden, og dette vil også i 2016 presse rentemarginen ned.

Det er viktig å halde posisjonen vår som den leiande banken i Lom, Skjåk og Vågå, og vi ynskjer på sikt å bli den leiande banken for Dovre og Lesja.

Eit stort potensiale for banken er medlemmane i LO der SpareBank1 har sterke relasjonar. Dette arbeidet skal styrkast gjennom marknadsføring av produkt tilrettelagt nettopp for dette segmentet. Eit anna viktig segment for banken er ungdom. Elles skal vi satse på nye kundar i primærmarknaden vår. Ein viktig marknad for oss er Oslo og Akershus, som vi også skal ha vekst i.

Vi fekk på plass nytt styre i 2015. Styreleiar Sevald Sperstad ynskje ikkje attval, og nestleiar Hans Kristen Skamsar kunne ikkje attveljast på grunn av lengste funksjonstid. Hans Ivar Kolden vart vald som styreleiar og Tordis Brandsar vart vald som nestleiar.

Hans Ivar Kolden, ny styreleiar.

Vi er ein bank med stort samfunnsengasjement og dyktige medarbeidarar. Sjølv om styresmaktene gjennom lover og føresegner stiller nesten like strenge krav til ein lokalbank som til nasjonale bankar, skal vi med offensiv tilnærming og endringsvilje kontinuerleg utvikle oss til beste for kundar, tilsette og samfunnet kring oss. Banken skal også i 2016 vera lønsam og bidra til verdiskaping for tilsette, kundar og lokalsamfunn.

Vår visjon er «banken for deg». Den er krevjande å etterleve, men målsetjinga er klar.

Takk til forretningskontaktar, tillitsvalde og tilsette

Styret takkar forretningskontaktar, tillitsvalde og dei tilsette for godt samarbeid i 2015. Banken har stor oppslutning av både gamle og nye kundar. Solid innsats i alle ledd i organisasjonen fører til eit godt utgangspunkt for inneverande år.

Lom, den 15. februar 2016

Hans Ivar Kolden (styreleiar)

Tordis Brandsar

Anne Wangen

Anne Lise Marstein

Sigbjørn Oppheim

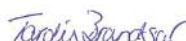
Arne Henning Falkenhaus (adm. banksjef)

(tall i 1000 kr)	Noter	2015	2014
Renteinntekter og lignende inntekter		171 791	184 137
Rentekostnader og lignende kostnader		76 631	99 015
NETTO RENTE- OG KREDITTPROVISJONSINNTEKTER	4	95 160	85 122
Provisjonsinntekter	5	32 947	33 659
Provisjonskostnader	5	2 388	2 069
Annen driftsinntekt	6	523	496
NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER		31 082	32 086
Utbytte	7	6 801	24 117
Netto verdiendring og gevinst/tap (-) på valuta og verdipapirer som er omløpsmidler	8	-2 832	15 520
NETTO AVKASTNING PÅ FINANSIELLE INVESTERINGER		3 969	39 638
SUM INNTEKTER		130 211	156 845
Lønn og andre personalkostnader	9,17	36 484	32 765
Administrasjonskostnader	10	25 517	17 364
Ordinære avskrivninger	10,12	3 043	3 104
Annen driftskostnad	10	10 989	16 057
SUM DRIFTSKOSTNADER		76 032	69 290
DRIFTSRESULTAT FØR TAP		54 179	87 554
Tap på utlån og garantier	14	-1 420	10 710
Tap (-)/ gevinst på verdipapirer som er anleggsmidler	16	0	0
RESULTAT AV ORDINÆR DRIFT FØR SKATT		55 598	76 845
Skattekostnad	11	15 754	12 978
RESULTAT AV ORDINÆR DRIFT ETTER SKATT		39 845	63 866
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER			
Overført til sparebankens fond		39 545	63 366
Overført til gavefond og/eller gaver		300	500
Overført til annen egenkapital		0	0
SUM DISPONERINGER	22	39 845	63 866

(tall i 1000 kr)	Note	2015	2014
EIENDELER			
Konter og fordringer på sentralbanker		54 451	53 114
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13	381 237	361 984
Brutto utlån til og fordringer på kunder	14,18	4 114 448	3 910 871
- Nedskrivninger på individuelle utlån	14	-12 607	-13 162
- Nedskrivninger på grupper av utlån	14	-20 941	-30 222
Sum netto utlån og fordringer på kunder		4 080 900	3 867 487
Obligasjoner og sertifikater	15,18	154 163	158 868
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis	16	113 006	102 505
Aksjer i felleskontrollert virksomhet	16	48 589	48 589
Aksjer i datterselskap/tilknyttet selskap	16	3 247	3 316
Utsatt skattefordel	11	1 646	2 449
Varige driftsmidler	12	31 369	27 195
Andre eiendeler		1 316	2 045
Forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		9 843	11 245
SUM EIENDELER		4 879 769	4 638 797
GJELD OG EGENKAPITAL			
GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjoner	20	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	19	3 398 765	3 176 677
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	20	796 620	824 492
Betalbar skatt	11	15 755	12 236
Annen kortiktig gjeld		9 158	9 660
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		7 734	6 367
Pensjonsforpliktelser	17	6 354	11 117
Spesifiserte tapsavsetninger garantier	14	5 250	0
Annen ansvarlig lånekapital	21	50 000	50 000
SUM GJELD		4 289 636	4 090 548
EGENKAPITAL			
Opptjent egenkapital:			
Sparebankens fond		590 133	548 249
Annen egenkapital		0	0
SUM EGENKAPITAL	22,23	590 133	548 249
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		4 879 769	4 638 797
Poster utenom balansen:			
Garantier	26	199 705	243 662
Pantsettinger	27		
Derivat	24		

Styret for SpareBank 1 Lom og Skjåk
Lom, 31.desember 2015
15. februar, 2016

Hans Ivar Kolden
Styreleder

Tordis Brandsar

Anne Lise Marstein

Anne E. Wangen

Sigbjørn Oppheim

Arne Henning Falkenhaus
Adm.banksjef

	2015	2014
Resultat av ordinær drift før skatt	55 598	76 845
Ordinære avskrivninger	3 043	3 104
Nedskrivninger anleggsmidler	0	0
Gevinst ved avgang anleggsmidler	-6	38
Tap ved avgang anleggsmidler	1	0
Reverserte nedskrivninger	0	0
Tap på utlån	-6 670	10 710
Tap på garantier	5 250	0
Tap på serifikater og obligasjoner	0	0
Betalbare skatter	-12 297	-9 058
Avsatt til gaver	-300	-500
Tilført fra årets drift	44 620	81 139
Endring diverse gjeld	-693	-4 196
Endring diverse fordringer	2 132	11 215
Likviditetsendring i resultatregnskapet	46 058	88 158
Endring brutto utlån	-206 743	-495 703
Endring kortsiktige verdipapir	12 899	32 388
Endring innskudd fra kunder	222 088	367 515
Endring innskudd fra finansinstitusjoner	0	0
Netto likviditetsendring fra virksomheten A	74 302	-7 642
Investering i varige driftsmidler	-7 218	-1 254
Salgssum varige driftsmidler	6	196
Salgssum langsiktige verdipapirer	0	0
Endring langsiktige verdipapirer	-18 627	29 973
Likviditetsendring vedr investeringer B	-25 838	28 914
Endring lån fra finansinstitusjoner o.a.	0	0
Endring innskudd fra Norges Bank	0	0
Endring obligasjonsgjeld	-27 872	25 249
Likviditetsendring fra finansiering C	-27 872	25 249
A+B+C Sum endring likvider	20 591	46 521
Likvidbeholdning 1.1.	415 097	368 576
Likvidbeholdning 31.12.	435 689	415 097
som består av:		
Kasse, Norges Bank	54 451	53 114
Statskasseveksler	0	0
Likviditetsinnskudd andre finansinstitusjoner	381 237	361 984
	435 689	415 097

Note 1 Generell informasjon

SpareBank 1 Lom og Skjak har forretningsadresse Sognefjellsvegen 4, 2686 Lom. Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregisteret er 937 888 015. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett.

Banken har ett datterselskap; Verdigjenvinning Lom og Skjak AS. Det er ikke utarbeidet konsernregnskap inkludert datterselskapet ettersom de økonomiske størrelsene i Verdigjenvinning Lom og Skjak ikke er av en slik størrelse at de vil påvirke bankens resultater eller balanse i vesentlig grad. Bankens virksomhet er vurdert som en samlet virksomhet, dvs. ett segment.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner som også er bankens funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

Note 2 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er utarbeidet etter regnskapslovens regler samt årsregnskapsforskriften for bank og gjeldende norske regnskapsstandarder og forskrifter.

Inntektsføring og kostnadsføring

Renter og provisjoner tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader, i tråd med de generelle regnskapsprinsipper i regnskapsloven. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens balanse. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres opp som et tilgodehavende i balansen. Utbytte fra aksjer og egenkapitalbevis inntektsføres det året det mottas. Gebyrer som er direkte betaling for utførte tjenester, tas til inntekt når de betales. Etableringsgebyr overstiger ikke kostnadene forbundet med etablering av lån og tas derfor til inntekt i etableringsåret.

Valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Utlån og garantier

Utlån og garantier er bokført i henhold til gjeldende lover og forskrifter. Utlån til kunder blir pr 31.12.2015 vurdert til virkelig verdi. Utlån skal i senere perioder etter etableringstidspunktet, vurderes til amortisert kost. Amortisert kost er anskaffelseskost med fradrag for betalte avdrag på hovedstol samt eventuelle nedskrivninger for verdifall gitt en inntruffet tapshendelse. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrenteutlån til kunder regnskapsføres som øvrige utlån. Informasjon om beregnet markedsverdi på utlånene opplyses i egen note (se note 14a).

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og rapporteres som dette når forfalte avdrag og renter ikke er betalt 90 dager etter forfall. Det samme gjelder for rammekreditter som er overtrukket. Tapsutsatte engasjementer hvor det er åpnet konkurs- eller gjeldsforhandlinger, iverksatt rettslig inkasso, utpanting er foretatt, utlegg er tatt eller hvor andre forhold som svikt i likviditet eller soliditet eller brudd på øvrige klausuler i låneavtaler med banken, klassifiseres også som misligholdt. Utlån og andre engasjement som ikke er misligholdte, men hvor situasjonen til selskapet gjør det sannsynlig at banken påføres tap, klassifiseres som tapsutsatte.

Før hvert kvartalsskifte blir alle engasjement i de to høyeste risikoklassene gjennomgått med hensyn til eventuell nedskrivning. Andre vesentlige engasjement blir gjennomgått årlig uavhengig av risikoklasser.

Nedskrivning for tap på utlån foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån til en kunde eller en gruppe av utlån til kunder, har verdifall.

Individuelle nedskrivninger foretas dersom det foreligger objektive bevis på redusert kredittkvalitet hos kunden.

Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer observerbare data institusjonen har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre av talevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiellrestrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling

Nedskrivningen beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Verdi av pantsikkerhet fastsettes til antatt realisasjonsverdi på forventet fremtidig realisasjonstidspunkt.

Den effektive renten som benyttes, er lånets effektive rente før objektive indikasjoner på verdifall ble identifisert.

Nedskrivninger reverseres helt eller delvis når verdifallet anses å være helt eller delvis bortfalt. Når banken konstaterer tap på engasjement, som det tidligere er gjennomført individuelle nedskrivninger på, blir hele tapet rapportert som konstatert i perioden, mens den individuelle nedskrivningen blir tilbakeført. Innkomne beløp på tidligere avskrevne engasjement, rapporteres som reduksjon i tap på utlån og garantier.

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive indikasjoner for verdifall som har inntruffet på balansedagen og som kan knyttes til gruppen. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovedsektorer og hovednæringer samt risikoklasse.

Beregning av nedskrivningsbehov foretas per kundegruppe med utgangspunkt i estimer for konjunktursituasjonen samt tapserfaring for de respektive kundegruppene. Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen, herunder:

- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen, eller
- Nasjonale eller lokale økonomiske forhold som korrelerer med mislighold i utlånsgruppen.

Individuelle og gruppevis nedskrivninger resultatføres som tap på utlån og garantier.

Overføring av låneporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er etablert som kredittforetak etter konsesjon fra Finanstilsynet og er lokalisert i Stavanger. Hovedformålet med foretaket er å sikre eierne stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser. Lov med forskrifter som gir foretaket anledning til å utstede obligasjoner med fortrinnsrett, ble ferdigstilt juni 2007. SpareBank 1 Lom og Skjåk har ved utgangen av 2015 overført 1.024,7 mill. kr. i boliglån til foretaket og beløpet er ikke med i note 14 c) "Risikoklassifisering".

Låneporteføljen føres ut av balansen på det tidspunkt reell risiko vedrørende utlånene er overført og kontroll over rettighetene til utlånene er bortfalt.

Aksjer i felleskontrollert virksomhet

Investerings i felleskontrollerte virksomheter er regnskapsført til historisk kostpris. Nedskrivning til virkelig verdi skjer dersom verdifallet anses for å være varig og virkelig verdi er lavere enn historisk kostpris. Eventuelle nedskrivninger blir reversert når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede. Utbytte fra felleskontrollerte virksomheter regnskapsføres det året det mottas.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis

Ikke børsnoterte aksjer og andeler i deltagerlignede selskaper er klassifisert som anleggsmidler og vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi per post. Eventuelle nedskrivninger blir reversert når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis som er notert på børs, er klassifisert som omløpsmidler. Hvert enkelt verdipapir blir vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskost og børskurs pr 31.12.

Frem til 30.9.14 ble aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis klassifisert som handelsportefølje og verdivurdert til virkelig verdi. Etter 30.9.14 blir disse verdivurdert til laveste verdis prinsipp. For aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis anskaffet før 30.9.14 er det beregnet ny anskaffelseskost med utgangspunkt i markedsverdier pr. 30.9.14.

Obligasjoner og sertifikater

Obligasjoner og sertifikater er klassifisert som omløpsmidler. Hvert enkelt papir blir vurdert til den laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi pr 31.12.

Frem til 30.9.14 ble obligasjoner, sertifikater og ansvarlige lån klassifisert som handelsportefølje og verdivurdert til virkelig verdi. Etter 30.9.14 blir disse verdivurdert til laveste verdis prinsipp. For obligasjoner, sertifikater og ansvarlige lån anskaffet før 30.9.14 er det beregnet ny anskaffelseskost med utgangspunkt i markedsverdier pr. 30.9.14.

Egenutstedte obligasjoner

Tilbakekjøp av egne obligasjoner for nedregulering av gjeld nettoføres mot obligasjonsgjelden. Tap eller gevinst som har oppstått ved kjøp eller salg av egne obligasjoner i annenhåndsmarkedet behandles som over- eller underkurs ved utstedelse.

I 2015 hadde ikke banken beholdning av egne utstedte obligasjoner.

Eiendom, anlegg og utstyr

Investeringer i eiendom, anlegg og utstyr balanseføres til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Anskaffelseskosten inkluderer utgifter for å anskaffe eiendelen. Utgifter påløpt etter at driftsmidlet er tatt i bruk, slik som løpende vedlikehold, resultatføres. Øvrige utgifter som forventes å gi fremtidige økonomiske fordeler, blir balanseført. Avskrivningene starter når eiendelene er klare for bruk. Avskrivningene er lineært fordelt over driftsmidlenes økonomiske levetid.

Overtatte eiendeler

Overtatte eiendeler som overtas i forbindelse med inndrivelse av engasjementer og som er ment for rask realisasjon, regnskapsføres i balansen som omløpsmidler. Eiendelene vurderes til antatt realisasjonsverdi på overtakelsestidspunktet. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler, føres som tap/reduksjon i tap på utlån. Bankens hadde ved utgangen av regnskapsåret 2015 ingen overtatte eiendeler.

Skatter

Overskuddsskatt blir beregnet etter ordinære skatteregler. Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes på grunnlag av årets skattemessige resultat. Utsatt skatt/skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi, samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skattefordel vil bare bli balanseført i den grad det er sannsynlig at fordelene vil bli realisert i fremtiden. I tillegg til overskuddsskatt betaler banken formuesskatt til staten med 0,3 %. Skatten inngår i betalbar skatt.

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital omfatter utstedte sertifikater, obligasjoner, ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner. Verdipapirgjelden og den ansvarlige lånekapitalen er pr 31.12. vurdert til amortisert kost korrigert for over-/underkurs.

Pensjoner

Bankens tjenestepensjonsordning oppfyller lovens krav om tjenstepensjon. Bankens endret 1.1.2015 prinsipp for bokføring av pensjonsforpliktelser og -kostnader i tråd med NRS 6A om å anvende IAS 19 Ytelser til ansatte i stedet for NRS 6 Pensjonskostnader. Konsekvensen av dette er at korridor-metoden ikke lenger er tillatt og estimatavviket føres direkte mot egenkapitalen. Sammenligningstallene er omarbeidet for 2014, herunder effekt mot skatt og egenkapital.

Premiefastsettelse og beregning av pensjonsforpliktelsene skjer etter aktuarielle prinsipper. Beregnede pensjonsmidler gir en avkastning som tilsvarer statsobligasjonsrenten. Ordningen anses som en ytelsesplan. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, endringer i pensjoner og ytelser, avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang mv.

Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner amortiseres over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik mot beregningsforutsetningene (estimatendringer) føres mot egenkapitalen.

Beregning av pensjonsforpliktelse innebærer bruk av skjønn og estimater på en rekke parametere. Det henvises til note 17 for en nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

AFP ordning i privat sektor

Fra 1.1.2011 er det innført nye regler for AFP i privat sektor. Ny AFP-ordning skal finansieres med premier fra alle arbeidsgiverne med en prosentandel av lønn. Dette i motsetning til gammel ordning hvor den enkelte bank betalte en egenandel på 60-100 % ved AFP-uttak for bankens ansatte.

Ny AFP-ordning er ansett å være en ytelsesbasert ordning. Administrator har pr i dag ikke beregnet forventet over- eller underdekning for ordningen som helhet, og av den grunn behandles ny AFP-ordning som en innskuddsordning. Årspremien er bokført som en kostnad i resultatregnskapet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det foretas nedskrivninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om tapsutsatte forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Finansielle derivater

Banken har tatt opp sikringsforretninger i form av swap-avtaler som sikrer banken mot svingninger i rente på utlån med fast rente. Swap-avtalene er regnskapsført som sikringsinstrumenter som ikke balanseføres så lenge sikringene anses som effektive. Netto oppgjør for de finansielle derivatene resultatføres på samme regnskapslinje som rente fra den balanseposten som instrumentet skal sikre (sikringsobjektet).

Bruk av estimat i utarbeidelsen av årsregnskapet

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket eiendeler, gjeld, inntekter, kostnader og opplysning om potensielle forpliktelser. Dette gjelder særlig nedskrivninger på utlån. Fremtidige hendelser kan medføre at estimatene endrer seg. Estimater og de underliggende forutsetningene vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater regnskapsføres i den perioden endringene oppstår. Hvis endringene også gjelder fremtidige perioder, fordeles effekten over inneværende og fremtidige perioder.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om selskapets finansielle stilling på balansedagen, er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker selskapets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke selskapets finansielle stilling i fremtiden, er opplyst dersom dette er vesentlig.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden og viser hvordan banken får tilført midler og hvordan disse er disponert.

Note 3 Finansiell risikostyring

Overordnet ansvar og kontroll

Risikostyring i SpareBank 1 Lom og Skjåk er en prosess for å identifisere, håndtere og følge opp risikoer slik at samlet risikoeksponering er i samsvar med bankens valgte risikoprofil. Risikostyringen skal støtte opp under strategisk utvikling og måloppnåelse for derved å medvirke til finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk bedriftskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi, dog slik at de til enhver tid strategiske kapitalmål oppfylles
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade bankens finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av mulig synergi- og diversifiseringseffekter

Styret skal påse at SpareBank 1 Lom og Skjåk har en ansvarlig kapital og ren kjernekapital som er forsvarlig i forhold til ønsket risikoprofil og myndighetsfastsatte krav. Styret fastsetter de overordnede prinsippene for risikostyring, herunder mål, rammer, fullmakter og retningslinjer. Administrerende banksjef er ansvarlig for å etablere en forsvarlig risikostyring. Dette betyr at administrerende banksjef er ansvarlig for at det innføres effektive risikostyringsfunksjoner og -systemer og at risikoeksponeringen overvåkes. De ulike forretningsområdene er ansvarlige for den daglige risikostyringen innenfor eget ansvarsområde og skal påse at risikostyring og -eksponering er innenfor de rammer og fullmakter som er fastsatt.

Risk controller er ansvarlig for risikostyring og compliance samt å videreutvikle bankens rammeverk for helhetlig risikostyring og kontroll, herunder risikoanalyser, metoder, modeller og systemer i henhold til anerkjente prinsipper. I tillegg er risk controller ansvarlig for overordnet risikoovervåkning og periodisk risikorapportering til styret.

Risikoen til SpareBank 1 Lom og Skjåk tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og risikojustert kapital. For beregning av kredittrisiko benyttes modell utviklet av SpareBank 1 Alliansen. Modellen tar utgangspunkt i statistiske beregninger og baserer seg på at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 % av mulige uventede tap. Beregning av risikojustert kapital for øvrige risikotyper, baserer seg i større grad på kvalitative metoder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring, skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Lom og Skjåk på, så som:

- Strategisk målbilde
- Organisering og bedriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring (inkl. avkastning og kapitaldekning)
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Kredittrisiko

Den største finansielle risikoeksponeringen til SpareBank 1 Lom og Skjåk er kredittrisiko i utlånsporteføljen. Kredittrisiko er risikoen for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Styret gjennomgår ved behov bankens styringsdokumenter og bevilgningsreglement for utlånsvirksomheten. Gjennom styringsdokumentene defineres bankens kredittpolicy og det fastsettes overordnede mål for eksponering knyttet til portefølje og enkeltkunder. Samlet danner dette grunnlaget for fastsettelse av ønsket risikoprofil. Gjennom bevilgningsreglementet delegeres kredittfullmakt til administrerende banksjef innenfor visse rammer. Administrerende banksjef kan videredelegere fullmakter. De delegerte fullmaktene er relatert til enkeltengasjementers størrelse og risiko.

SpareBank 1 Lom og Skjåk bruker statistiske modeller utviklet i SpareBank 1 Alliansen som grunnlag for beregning av risiko og kategorisering av kredittporteføljen. Med bakgrunn i modellene kategoriseres kundene i følgende undergrupper; svært lav, lav, middels, høy og svært høy risiko, samt misligholdte engasjementer. Banken etterstreber å prise kredittrisiko. Bankens portefølje av rentebærende verdipapirer påfører også banken kredittrisiko. Styret gjennomgår jevnlig bankens strategi for verdipapirer hvor det fastsettes rammer for maksimal portefølje av rentebærende verdipapirer samt maksimalrammer for eksponering pr. bransje og pr. utsteder.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som skyldes endringer i renter og aksje-/verdipapirkurser. Markedsrisiko oppstår hovedsakelig i forbindelse med bankens investeringer i verdipapirer og som følge av fundingaktiviteten. Styring av markedsrisiko skjer gjennom styrevedtatte rammer.

SpareBank 1 Lom og Skjåk sine posisjoner i forhold til rammer rapporteres periodisk til styret og ledelsen. For aksjerisiko er det etablert maksimalrammer mot aksjemarkedet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at SpareBank 1 Lom og Skjåk ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader. Banken styrer sin likviditetsrisiko gjennom måltall for kundeinnskudd i forhold til brutto utlån til kunder, andel langsiktig kapitalmarkedsfinansiering og krav til egenkapital samt krav til lengden på den tidsperioden hvor banken skal være uavhengig av ny finansiering fra markedet. I praksis skjer likviditetsstyringen gjennom likviditetsprognoser, valg av løpetid på bankens innlån, inngåelse av avtaler om trekkrettigheter, overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS og deponering av verdipapirer mot låneadgang i Norges Bank. Vi viser til note 25.

Valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som følge av endringer i valutakurser. Bankens balanseposter i utenlandsk valuta utgjøres av kassebeholdningen. Dette er omregnet til norske kroner basert på kursen ved årets utgang. Risiko for valutatap ansees å være uvesentlig.

Note 4 Netto renteinntekter

Renteinntekter	2015	2014
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 993	5 471
Renter av utlån til og fordringer på kunder	165 254	174 999
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	2 543	3 668
Sum renteinntekter	171 791	184 137
Rentekostnader		
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	9
Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	53 020	71 439
Renter på ansvarlig lånekapital	1 705	2 256
Renter på utstedte verdipapirer	19 594	23 191
Renter annen gjeld	24	17
Avgifter til Bankenes sikringsfond	2 287	2 103
Sum rentekostnader	76 631	99 015
Sum netto renteinntekter	95 160	85 122

Note 5 Netto provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter	2015	2014
Garantiprovisjon	4 215	4 323
Verdipapiromsetning og - forvaltning	3 768	3 032
Forsikringstjenester	5 870	5 888
Betalingsformidling	9 915	9 719
Boligkreditt	9 113	10 509
Andre provisjonsinntekter	66	188
Sum provisjonsinntekter	32 947	33 659
Provisjonskostnader		
Betalingsformidling	0	0
Andre gebyrer og provisjonskostnader	2 388	2 069
Sum provisjonskostnader	2 388	2 069
Sum netto provisjonsinntekter	30 599	31 590

Note 6 Andre driftsinntekter

	2015	2014
Driftsinntekter faste eiendommer	33	3
Andre driftsinntekter	490	493
Sum andre driftsinntekter	523	496

Note 7 Utbytte

	2015	2014
Utbytte fra aksjer, andeler og grunnfondsbevis	3 473	11 905
Utbytte fra datterselskap	0	0
Utbytte fra felleskontrollert virksomhet*	3 328	12 213
Sum utbytte	6 801	24 117

* 2014 inkluderer utbytte fra SamSpar Bankinvest II AS på 9,6 mill kr.

Note 8 Netto verdiendring på verdipapirer

	2015	2014
Netto realiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	183	-2 448
Netto urealiserte verdiendring på sertifikater og obligasjoner	-2 381	4 155
Netto realiserte verdiendring på aksjer, aksjefond og EK bevis *	461	31 948
Netto urealiserte verdiendring på aksjer, akjsefond og EK bevis	-1 867	-18 973
Netto inntekter/ kostnader (-) på valuta og finansielle derivater	771	838
Sum netto verdiendring på verdipapirer	-2 832	15 520

* I 2014 var 8.746 av dette bokført, ikke realisert verdiendring pga endring av verdivurderingsprinsipp. Salg av Nets AS utgjorde 8,2 mill kr. i 2014

Note 9 Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

	2015	2014
Lønn	26 378	25 954
Pensjoner (note 17)	3 677	2 822
Sosiale kostnader	6 429	4 861
Sum personalkostnader	36 484	33 637

For "sosiale kostnader" er ikke tallene direkte sammenlignbare pga endring i kontoplanen.

Ansatte	2015	2014
Antall årsverk pr. 31.12:	48	47
Antall ansatte pr. 31.12:	50	49

På grunn av god intern drift i 2015 vedtok styret å utbetale overskuddsdeling til alle ansatte med kr. 25.000 pr. årsverk. Rentesubsidiering utlån til ansatte utgjør i 2015 kr. 366.045. For 2014 utgjorde det kr. 171.000. Ingen tillitsvalgte har i kraft av sine verv rentesubsidiering på utlån. Utlån til ansatte, se note 14a.

Ytelser til ledende ansatte i 2015

Tittel	Navn	Ordinær lønn	Andre godtgj.	Pensjonskostnader	Sum	Lån
Adm. banksjef	Arne Henning Falkenhaug	1 513	68	382	1 963	11 568
	Arne Henning Falkenhaug *					9 424
Viseadm. banksjef	Pål Åge Sjurgard	849	26	109	984	909
Banksjef bedrift	Nils Arne Haugen	804	29	180	1 013	2 530
Banksjef kundesenter	Ingvard Olstad	720	28	81	829	1 201
Banksjef stab til 01.12.15	Grethe Bakke Eggen	783	14	57	854	1 000
Banksjef stab fra 01.12.15	Ola Aarvik **	800	30	45	875	3 928
Mark.- og komm.ansv.	Kristin Nygård Lonbakken	625	30	33	688	3 349

* Samlet engasjement til nærstående (personer/selskap).

** Lønn for hele året da han var controller fram til 01.12.2015

For valutalån er oppgitt høyeste beløp av garanti for valutalånet og reell verdi av valutalånet pr. 31.12.15.

Lånevilkår til adm. banksjef er på det ene lånet er 1,62% med restløpetid 11 år og 6 mnd, og på det andre lånet 2,50% med en restløpetid på 3 år og 5 mnd. Vilkår for lån til øvrige ledende ansatte avviker ikke fra de generelle bestemmelsene som gjelder for alle ansatte. Representanter i selskapsorganer har lån til ordinære vilkår.

Adm. banksjef kan fratre ved fylte 62 år med en samlet pensjon på 70% av lønn på fratredelsestidspunktet. Ansettelsesavtale med adm. banksjef medfører ingen øvrige forpliktelser for banken ved fratreden. Den øvrige ledergruppen har ikke rettigheter utover ordinær pensjon tilsvarende øvrige ansatte ref omtale under regnskapsprinsipper (note 2 og note 17).

Ytelser til styret i 2015

Tittel	Navn	Honorar	Lån
Styreleder, fra 18.02.2015	Hans Ivar Kolden	113,0	3 607
	Hans Ivar Kolden *		16 950
Styreleder til 18.02.2015	Sevald Sperstad	85,0	2 657
	Sevald Sperstad *		10 395
Nestleder fra 18.02.2015	Tordis Brandsar	68,5	3 180
	Tordis Brandsar *		3 174
Nestleder til 18.02.2015	Hans Kristen Skamsar	26,0	700
	Hans Kristen Skamsar *		7 644
Styrets medlemmer:	Anne Lise Marstein	61,3	1 273
	Anne Lise Marstein *		467
	Anne Wangen	63,8	783
	Anne Wangen *		20 953
Ansattes repr, fra 18.02.2015	Sigbjørn Oppheim	45,8	1 843
	Sigbjørn Oppheim *		2 557
Ansattes repr, til 18.02.2015	Rune Teigen	23,0	1 600
Sum		486,4	77 783

* Samlet engasjement til nærstående (personer/selskap) til de respektive styremedlemmer
 For valutalån er oppgitt høyeste beløp av garanti for valutalånet og reell verdi av valutalånet
 pr. 31.12.15.

Lånevilkår til styreleder er 2,70%, 4,15% og 5,05%.

Ansattes representant i styret mottar også ordinær lønn, opptjener pensjonsrettigheter og mottar øvrig godtgjørelse som ikke er inkludert i tabellen over.

Ytelser til kontrollkomitéen i 2015

Tittel	Navn	Honorar	Lån
Leder	Solveig Storlien	20,8	866
	Solveig Storlien*		1 699
Medlemmer	Kirsti Kolsøe Morken	31,8	0
	Kirsti Kolsøe Morken*		4 400
	Ola Lund	42,6	0
	Ola Lund*		17 360
Sum		95,2	24 325

* Samlet engasjement til nærstående (personer/selskap) til de respektive medlemmer
 av kontrollkomitéen.
 For valutalån er oppgitt høyeste beløp av garanti for valutalånet og reell verdi av valutalånet
 pr. 31.12.15.

Styret og kontrollkomiteen har ikke avtaler om annet vederlag enn styre-/møtehonorer.

Ytelser til forstandskapet i 2015

Tittel	Navn	Honorar	Lån
Leder	Erik Frisvold	13,0	799
	Erik Frisvold*		3 893
Øvrige medl.	Samlede ytelser	36,0	20 715

* Samlet engasjement til nærstående (personer/selskap) til forstandskapets leder.

26 medlemmer av forstandskapet og valgkomitéene har mottatt til sammen kr. 36.000 i ytelse.

Gruppering låneengasjement forstanderskapets medlemmer

Forstanderskapets medlemmer har låneengasjement mellom kr 0,- og 3,326 mill. kr., og fordelt i grupper som følger:

Antall	Intervall låneengasjement pr. 31.12.15
12	0 kr.
15	0 - 1,5 mill kr.
4	1,5-3,0 mill kr.
1	over 3,0 mill kr.

Note 10 Driftskostnader

	2015	2014
IKT kostnader	9 804	8 500
Markedsføring	5 912	4 603
Øvrige administrasjonskostnader	9 800	4 261
Driftskostnader faste eiendommer	608	928
Ordinære avskrivninger (note 12)	3 043	3 104
Leiekostnader *	2 044	1 860
Andre driftskostnader	8 337	13 269
Sum andre driftskostnader	39 548	36 525

Banken har en leieavtale med AS Midtgard for leie av banklokaler i Lom. Leieavtalen gjelder i 15 år fra 1. juli 2007 med rett til forlenging. Ved forlenging har begge parter rett til reforhandling av vilkårene. Bankbygningen i Lom er i sin helhet benyttet til egen virksomhet og det er ingen avtale om overtakelse av anleggsmiddelet. Den årlige leien utgjorde 0,795 mill kr i 2015. Arealet er 718 kvm.

I Vågå flytta banken inn i nye lokaler den 1. juni 2015. For de tidligere lokalene betalte banken kr 0,119 mill kr. i 2015. De nye lokalene i Vågå er på 281,9 kvm. Leieavtalen løper i 15 år fra den 20.01.2014 og kan forlenges med 2x5 år. Det er 3 måneders oppsigelse. Betalt leie for 2015 til utleier Vågå Kommune er 0,271 mill kr.

Banken leier lokaler på Dombås. Leieavtalen gjelder fra 1. mai 2012 og ut 2021. Avtalen forlenges automatisk med 5 år om gangen om ikke noen av partene senest 12 måneder før utløpet av den aktuelle leieperioden har gitt varsel om at leieforholdet ikke ønskes fornyet. Leien for 2015 utgjør 0,823 mill kr. Arealet er totalt 332 kvm inkl. fellesareal på 56 kvm.

Bankbygningen i Skjåk er i sin helhet eiet av banken og er benyttet til egen virksomhet. I tillegg er 80 kvm utleid.

Kostnadsførte honorarer til bankens eksterne revisor (eks. mva)	2015	2014
Lovpålagt revisjon	501	534
Skatterådgivning	6	29
Andre attestasjonstjenester	18	37
Andre tjenester	122	88
Merverdiavgift	162	172
Sum kostnadsførte godtgjørelser til revisor	809	859

Note 11 Skatter

Utsatt skatt og utsatt skattefordel beregnes på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Dette innebærer at skattereduserende midlertidige forskjeller som forventes å reversere langt frem i tid, ikke kan utlignes mot skatteøkende forskjeller som forventes å reversere før.

Spesifikasjon av midlertidige forskjeller og beregning av utsatt skatt/utsatt skattefordel på balansedagen:

Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt:

	31.12.15	31.12.14	Endring
Anleggsmidler	573	469	104
Verdipapirer	-804	1 577	-2 381
Pensjonsmidler/(-forpliktelser) ekskl. estimatavvik	7 195	5 637	1 558
Estimatavvik pensjonsforpliktelser (ført direkte mot egenkapital)	-13 549	-16 754	3 205
Sum utlignbare forskjeller	- 6 585	-9 071	2 486
Utsatt skatteforpliktelser /(utsatt skattefordel)	-1 646	-2 449	803
Skattesats	25 %	27 %	

Nedenfor er det vist hvordan man kommer fra regnskapsmessig resultat til skattegrunnlag for beregning av overskuddsskatt.

	2015	2014
Ordinært resultat før skatt	55 598	76 845
Permanente kostnader	-4 569	-34 330
Endring midlertidige forskjeller	719	-3 375
Årets skattegrunnlag	51 748	39 140
Skattesats	27 %	27 %

Beregnet overskuddsskatt	13 972	10 568
Beregnet formueskatt	1 783	1 667
Balanseført betalbar skatt	15 755	12 235

Kontroll av årets skattekostnad	2015	2014
27 % av ordinært resultat før skatt	15 011	20 748
Permanente forskjeller	-1 234	-9 269
Midlertidige forskjeller	194	-676
Formueskatt	1 783	1 667
Forskjell avsatt og utliknet skatt tidligere år	-70	-117
Effekt 2% endring på utsatt skatt	132	0
Endring i midlertidige forskjeller som ikke påvirker betalbar skatt	-63	624
Resultatført skattekostnad	15 754	12 977
Effektiv skattesats	28,3 %	16,9 %
Effektiv skattesats eks formuesskatt	25,1 %	14,7 %

Banken har fra 1.1.2015 endret prinsipp for regnskapsføring av pensjon. Dette medfører at sammenligningstallene er i den forbindelse endret. Selskapet hadde pr 31.12.2014 utsatt skatt på 2,074 mill. kr. Etter omarbeidingen av pensjoner er utsatt skattefordel 2,499 mill kroner.

Note 12 Driftsmidler

	Maskiner, inventar og transportmidler	Bygninger og andre faste eiendommer	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2015	36 395	32 191	68 586
Tilgang i 2015	3 071	4 146	7 217
Avgang i 2015	-537	0	-537
Anskaffelseskost 31.12.2015	38 929	36 337	76 340
Samlede ordinære avskrivninger	32 546	11 351	43 896
Bokført verdi 31.12.2015	6 383	24 986	31 369
Ordinære avskrivninger 2015	1 821	1 222	3 043
Avskrivningssatser i %	20-30	4-10	

Eiendommer	Kom.	Eiendomstype	Total areal m ²	Herav eksternt utleid m ²	Balanseført verdi
Sparebank 1 Lom og Skjåk	Lom	Forretnings- og kontorbygg	398	-	11 720
Sparebank 1 Lom og Skjåk	Skjåk	Forretnings- og kontorbygg	698	80	5 615
Vågå	Vågå	Forretnings- og kontorbygg	282	-	801
Dombås	Dovre	Kontorbygg	275	-	813
Leilighet Spania		Feriested	110	-	3 313
Gjevingpynten	Risør	Feriested	112	-	2 724
Sum			1 875	80	24 986

Eiendommer i Vågå og på Dombås er leide lokaler. Balanseførte verdier er påkostninger leide lokaler.

Note 13 Kredittinstitusjoner – utlån og fordringer

	31.12.15	31.12.14
Utlån til fordringer på kred. inst. u. avtalt løpetid	356 237	336 985
Utlån til og fordringer på kred inst. m. avtalt løpetid	25 000	25 000
Sum utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	381 237	361 985
Gjennomsnittlig rente	1,1 %	1,6 %

Note 14 a) Utlån til og fordringer på kunder

	31.12.15	31.12.14
Kasse-/drifts- og brukskreditter	254 918	259 790
Byggelån	68 693	161 717
Nedbetalingslån	3 790 837	3 489 363
Brutto utlån og fordringer på kunder	4 114 448	3 910 870
Herav utlån til ansatte	75 021	67 656
Gjennomsnittlig rente brutto utlån	4,2 %	5,0 %

Av bankens utlån er det utlån med avtalt fastrente som kan avvike fra bokført verdi. For øvrige utlån med flytende rente anses bokført verdi å tilsvare markedsverdi.

Av nedbetalingslån utgjør fastrente utlån	31.12.15	31.12.14
Bokført verdi	146 525	83 063
Markedsverdi	148 680	84 581
Bankens maksimale eksponering for kredittrisiko	31.12.15	31.12.14
Brutto utlån	4 114 448	3 910 870
-Nedskrivninger på individuelle utlån	-12 607	-13 162
-Nedskrivninger på grupper av utlån	-20 941	-30 222
Sum netto utlån og fordringer på kunder	4 080 900	3 867 487
Ubenyttet bevilgning	182 420	220 475
Garantier	199 705	243 662
Maksimal eksponering for kredittrisiko	4 463 025	4 331 624

Sikkerhetsverdier

Banken benytter sikkerheter for å redusere kredittrisikoen. Bankens reelle maksimale kredittrisiko er derfor vesentlig lavere enn tabellen ovenfor viser. Sikkerheter kan være i form av fysisk sikkerhet, kontantdepot etter avtalt motregning, samt avgitte kausjoner fra privatpersoner og selskaper. Fysisk sikkerhet skal som hovedregel være forsikret og kan for eksempel være bygninger, boliger, driftsmidler og/eller varelager.

	31.12.15	31.12.14
Sum av sikkerhetsverdier, inkl. lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt	5 880 314	5 422 125

Note 14 b) Utlån til og fordringer på kunder

	Brutto utlån		Garantier	
Tall i mill. kroner	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Offentlig sektor	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiell sektor	26,4	33,0	0,0	0,0
Næringsdrivende	1 669,9	1 560,6	148,5	182,9
Lønnstakere	2 418,1	2 317,3	51,2	60,8
Sum utlån og garantier fordelt på ulike sektorer	4 114,4	3 910,9	199,7	243,7
Overført SpareBank 1 Boligkreditt	1 024,7	818,1		

Note 14 c) Risikoklassifisering av utlån, garantier og kreditter

	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttede bevilgninger	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Svært lav	38,0 %	34,9 %	33,8 %	32,4 %	69,9 %	51,6 %
Lav	13,2 %	14,9 %	9,5 %	3,2 %	8,9 %	10,8 %
Middels	32,7 %	28,5 %	19,3 %	29,9 %	18,5 %	13,6 %
Høy	8,0 %	11,0 %	14,0 %	18,5 %	1,1 %	15,8 %
Svært høy	6,5 %	8,5 %	11,2 %	14,0 %	1,7 %	7,0 %
Misligholdte/nedskrevet	1,7 %	2,1 %	12,2 %	2,0 %	0,0 %	1,2 %
Sum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Overgang fra intern til regulatorisk beregning av uventet tap (UL), økte UL-beregninger basert på økte kapitalkrav, økte reduksjonsfaktorer med «Down-turn» -estimer, samt kalibrering av nivåene på sannsynligheten for mislighold (PD) har medført økt UL, økt forventet tap (EL) og i sum svekket porteføljesammensetningen gjennom negativ migrering i akkumulerte risikogrupper. Endringer fant sted i 2014 og risikofordelingen er beregnet etter tilsvarende forutsetning begge år. Porteføljekvaliteten er nærmere beskrevet i avsnitt Kredittrisiko i årsmeldingen under punkt Intern kontroll og risikostyring.

Note 14 d) Utlån og garantier fordelt på geografisk område

Tall i mill. kroner	Brutto utlån		Garantier	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Lom	646,8	693,1	41,3	52,6
Skjåk	545,6	587,3	61,4	66,9
Vågå	635,4	636,1	36,2	34,6
Lesja/Dovre	422,8	245,7	2,8	5,2
Oslo / Akershus	1 090,7	1 035,4	18,0	55,8
Resten av landet	773,2	713,3	40,0	28,6
Sum utlån og garantier fordelt på geografiske områder	4 114,4	3 910,9	199,7	243,7

Note 14 e) Utlån, garantier og bevilgninger fordelt på næringer

Tall i mill. kroner	Brutto utlån		Garantier		Ubenyttede bevilgninger	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Lønnstakere og lignende	2 418,1	2 317,3	51,2	60,8	86,3	88,6
Bygg/anlegg/kraft	152,2	166,7	43,9	37,9	12,8	40,3
Primærnæring	530,5	413,0	22,7	22,2	44,2	36,4
Industri	67,2	72,3	10,9	2,6	7,9	7,7
Handel	74,6	65,1	5,2	6,7	12,2	18,6
Tjenesteytende næring	871,9	876,5	65,8	113,5	18,9	28,9
Sikringsfondet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum utlån, garantier og bev. fordelt på næringer	4 114,4	3 910,9	199,7	243,7	182,4	220,5

Note 14f) Misligholdte og tapsutsatte engasjementer samt tap på utlån fordelt på næringer

Tall i mill. kroner	Misligholdte engasjementer		Tapsutsette engasjementer		Individuelle nedskr. på utlån og garantier	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Primærnæring	1,9	2,6	4,7	0,0	2,5	0,3
Industri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg/anlegg/kraft	3,9	0,9	13,9	6,4	0,3	1,2
Handel	29,9	26,6	0,0	0,0	7,3	4,8
Tjenesteytende næring	1,9	30,8	5,5	6,8	7,6	4,7
Lønnstakere og lignende	6,5	7,0	6,8	0,0	0,2	2,2
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement fordelt på næringer	44,0	67,9	30,9	13,1	17,9	13,1

	31.12.15	31.12.14
Resultatført rente på utlån der det er gjort nedskrivning	463	2 217

Note 14 g) Utvikling siste 5 år misligholdte og tapsutsatte engasjement

Tall i mill. kroner	2015	2014	2013	2012	2011
Brutto misligholdte engasjement	44,0	67,9	87,3	100,2	106,4
- individuelle nedskrivninger	8,7	11,2	17,7	31,7	26,8
Netto misligholdte engasjement	35,4	56,7	69,6	68,5	79,6
Øvrige tapsutsatte engasjement	2015	2014	2013	2012	2011
Brutto tapsutsette engasjement	30,9	13,1	8,0	17,5	38,2
- individuelle nedskrivninger	9,2	1,9	1,5	6,3	4,5
Netto tapsutsatte engasjement	21,7	11,2	6,5	11,2	33,7

Vi har definert et engasjement til å være misligholdt etter 90 dager etter forfall.

For brutto misligholdte engasjementer over 90 dager er aldersfordelingen som følger:

	31.12.15	31.12.14
3 til 6 måneder	3 667	8 830
6 til 9 måneder	1 988	2 683
Over 9 måneder	38 358	56 434
Brutto misligholdte	44 013	67 947

For misligholdte eng. med nedskrivninger over 90 dager er aldersfordelingen som følger:

	31.12.15	31.12.14
3 til 6 måneder	1 249	0
6 til 9 måneder	0	0
Over 9 måneder	30 987	47 162
Brutto misligholdte	32 236	47 162

For misligholdte eng. uten nedskrivninger over 90 dager er aldersfordelingen som følger:

	31.12.15	31.12.14
3 til 6 måneder	2 419	8 830
6 til 9 måneder	1 988	2 683
Over 9 måneder	7 370	9 272
Brutto misligholdte	11 777	20 785

Note 14 h) Individuelle nedskrivninger

	31.12.15	31.12.14
Individuelle nedskrivninger pr. 01.01	13 119	19 117
- periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivninger	-2 609	-10 496
+ økte individuelle nedskrivninger i perioden	2 500	4 050
+ nye individuelle nedskrivninger i perioden inkl amortiseringseffekt	1 107	993
- tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-1 510	-545
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12	12 607	13 119

Det er kun foretatt individuelle nedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder.

De individuelle nedskrivningene fordeler seg som følger:

Individuelle nedskrivninger på;	31.12.15	31.12.14
bedriftsengasjement	12 407	9 667
privatengasjement	200	3 452
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	12 607	13 119

Individuelle nedskrivninger på garantier	31.12.15	31.12.14
bedriftsengasjement	5 250	-
privatengasjement	-	-
Sum individuelle nedskrivninger pr. 31.12.	5 250	13 119

Note 14 i) Gruppenedskrivninger

	31.12.15	31.12.14
Gruppevisse nedskrivninger pr. 01.01.	30 222	24 800
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	-9 281	5 422
Gruppevisse nedskrivninger pr. 31.12.	20 941	30 222

De gruppevisse nedskrivningene er ikke tilordnet spesielle næringer, men avsatt ut i fra en total vurdering av engasjementene. Det er kun foretatt gruppenedskrivninger på utlån til og fordringer på kunder. Gruppenedskrivningene fordeler seg som følger:

Gruppevisse nedskrivninger fordelt på:	31.12.15	31.12.14
bedriftsengasjement	15 959	24 101
privatengasjement	4 982	6 121
Sum gruppenedskrivninger pr. 31.12.	20 941	30 222

Note 14 j) Oversikt over kostnadsførte tap på utlån og garantier

	2015	2014
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	4 740	-4 955
+/- periodens endring i gruppevisse nedskrivninger	-9 281	5 422
+ periodens konstaterte tap som tidligere er avsatt som nedskrivning	4 679	9 505
+ periodens konstaterte tap som tidligere ikke er avsatt som nedskrivning	192	2 055
+/- periodens inngang på tidligere perioders kostnadsførte tap	-1 751	-1 318
Kostnadsført tap på utlån og garantier	-1 421	10 710

Note 15 Obligasjoner og sertifikater

	31.12.15	31.12.14
Sertifikater	0	0
Obligasjoner	154 163	158 868
Sum obligasjoner og sertifikater	154 163	158 868

Obligasjoner	Pålydende	Ansk. kost	Markedsverdi	Bokført verdi
Obligasjoner utstedt av staten	0	0	0	0
Obligasjoner utstedt av fylkeskommuner og kommuner	0	0	0	0
Obligasjoner utstedt av finansielle foretak *	150 654	150 774	149 179	149 179
Obligasjoner utstedt av andre	5 000	5 051	4 984	4 984
Sum obligasjoner	155 654	155 825	154 163	154 163

* Inkludert ansvarlige lån - se note 18

Alle verdipapirene er børsnoterte og i NOK. Frem til og med 30.9.2014 ble verdipapirene vurdert til markedsverdi men etter dette blir verdipapirene vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. For verdipapirer anskaffet før 30.9.14 er markedsverdien 30.9.14 lagt til grunn som kostpris. Gjennomsnittlig effektiv rente på obligasjoner og sertifikater utgjør 1,89% i 2015 mot 2,32% i 2014. Rente er beregnet ut fra 12 måneders gjennomsnittlig beholdning.

Note 16 a) Aksjer, andeler og egenkapitalbevis

	31.12.15	31.12.14
Aksjer vurdert som anleggsmidler (a)	141 659	122 964
Andeler i selskap med delt ansvar (a)	604	604
Aksjer vurdert som omløpsmidler (b)	1 490	1 990
Rentefond vurdert som omløpsmidler (c)	0	6 566
Aksjefond vurdert som omløpsmidler (c)	6 559	6 858
Egenkapitalbevis vurdert som omløpsmidler (d)	11 284	12 113
Sum aksjer, andeler og grunnfondsbevis	161 596	151 095

Alle verdipapirer under (b) og (d) er verdipapirer i børsnoterte selskaper.

Selskapets navn	Antall aksjer	Eierandel i %	Ansk. kost	Markedsverdi	Bokført verdi
894111232 SpareBank1 Næringskreditt AS	81 869	*	10 234	10 234	10 234
988738387 Sparebank1 Boligkreditt AS	369 083	*	55 394	55 394	55 394
996294625 SamSpar Bankinvest II AS	63 818	7,70 %	10 955	25 648	10 955
979391285 Eiendomskreditt AS	10 938	*	1 119	1 119	1 119
975966453 SpareBank 1 Kredittkort AS	19 122	*	5 925	5 925	5 925
991032517 Nordisk Areal Invest AS	27 500	*	1 403	949	949
938521549 Sparebank 1 SMN Finans AS	380	*	5 507	5 507	5 507
Sparebank 1 Mobilbetaling AS SUS	54	*	540	540	540
974324180 SpareBank 1 Nordvest EK-bevis	19 230	*	2 000	2 000	2 000
Aksjer ikke spesifisert		*	447	447	447
			93 524	107 763	93 070

Aksjer i felleskontrollert virksomhet

977061164 Samarbeidende Sparebanker AS	66 850	7,54%	47 954	47 954	47 954
992083832 Samarbeidende Spb. Bankinvest AS	405	3,74%	635	635	635
Sum aksjer i felleskontrollerte virksomheter			48 589	48 589	48 589

Andeler i selskaper med delt ansvar

987804467 SamSpar Utvikling DA	593 412	3,30%	593	593	593
987804467 SamSpar utvikling DA EK	10 224	3,30%	10	10	10
Sum andeler i selskaper med delt ansvar			604	604	604
Sum aksjer vurdert som anleggsmidler (a)			142 717	156 956	142 263

* Bankens eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

Beholdningsendringer av aksjer vurdert som anleggsmidler (eks. ds)

Inngående balanse	123 568
Tilgang	19 298
Avgang	-149
Tilbakebetaling av innbetalt kapital	-605
Reversert nedskrivning	151
Utgående balanse	142 263

Hovedtall for felleskontrollerte virksomheter i 2015

	Årsresultat	Egenkapital
Samarbeidende Sparebanker AS	249 711	1 246 173
Samarbeidende Sparebanken Bankinvest AS	24 637	615 817

Mellomværende med Samarbeidende Sparebanker AS

	31.12.15	31.12.14
Nedbetalingslån	25 997	38 807
Ansvarlige lån	2 663	2 663

Mellomværende med Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS

	31.12.15	31.12.14
Nedbetalingslån	3 179	3 740

	Selskapets navn:	Beholdning antall	Opprinnelig kostpris	Beregnet kostpris**	Markeds- verdi	Bokført verdi
Omløpsaksjer - børsnoterte						
937895321	Sparebanken Rogaland*	37 909	718	2 312	1 490	1 490
	Sum aksjer vurdert som omløpsmidler (b)		718	2 312	1 490	1 490
Aksjefond						
982271517	Odin Energi*	9 179	2 000	2 099	1 368	1 368
982306566	Odin Eiendom*	4 338	1 294	2 223	3 225	2 223
980146618	Odin Norge*	1 352	2 000	2 967	3 385	2 967
	Sum aksjefond vurdert som omløpsmidler (c)		5 294	7 289	7 978	6 559
Egenkapitalbevis - børsnoterte						
952706365	Sparebanken Nord-Norge*	114 135	2 749	4 417	4 189	4 189
937889275	SpareBank 1 Ringerike-Hadeland*	8 268	1 025	1 186	1 451	1 186
937901003	SpareBank 1 SMN*	96 074	2 468	5 740	4 852	4 852
837884942	SpareBank 1 Østfold-Akershus*	9 200	1 004	1 057	1 136	1 057
	Sum EK-bevis vurdert som omløpsmidler (d)		7 246	12 400	11 628	11 284

* Bankens eierandeler i disse selskapene er ubetydelige (under 1 %)

**Beholdning av omløpsaksjer, aksjefond og egenkapitalbevis ble frem tom. 30.9.14 vurdert etter markedsverdi som handelsportefølje. Etter 30.9.14 blir hvert enkelt verdipapir vurdert etter den laveste verdi av kostpris og markedsverdi. For verdipapirer anskaffet før 30.9.14 brukes markedsverdien på dato for overgang av verddivurderingsprinsipp som beregnet kostprisdato.

Note 16 b) Aksjer i datterselskaper / tilknyttede selskaper

		Ansk.- dato	Forretnings- kontor	Eierandel (antall)	Eierandel i %	Kostpris
929695674	AS Midtgard	18.08.71	Lom	1 410	50 %	1 410
981067703	EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdal AS	23.09.05	Lillehammer	255	21 %	1 467
982909651	Næringshagen Nord-Gudbrandsdal *	30.11.00	Vågå	150	22 %	150
Sum aksjer i tilknyttede selskap						3 027
912616339	Verdigjenvinning Lom og Skjåk AS	02.10.13	Lom	100	100 %	220
Sum aksjer i datterselskap						220

* Næringshagen Nord-Gudbrandsdal vedtatt avviklet desember 2015, SpareBank 1 Lom og Skjåk overtar aksjer i Lillehammer og Gudbrandsdal Kunnskapspark AS til en verdi av kr. 22 059

Hovedtall for tilknyttede virksomheter og datterselskaper

	Regnskapsår	Årsresultat	Egenkapital
AS Midtgard	2014*	-134	2 822
EiendomsMegler 1 Lillehammer og Gudbrandsdalen as	2015	3 154	3 890
Næringshagen Nord-Gudbrandsdal AS	2015	Avviklet	-
Verdigjenvinning Lom og Skjåk AS	2014*	-42	158

* Ikke avlagt regnskap for 2015

Mellomværende med AS Midtgard

	31.12.15	31.12.14
Nedbetalingslån	5 808	6 189
Kassakreditt	0	0
Innskudd	1 187	579

Mellomværende med Verdigjenvinning Lom og Skjåk AS

	31.12.15	31.12.14
Nedbetalingslån	0	0
Kassakreditt	5	1 174
Innskudd	0	7

AS Midtgard har i tillegg transaksjoner knyttet til husleie som nevnt i note 10 pr 31.12.2015.
Øvrige mellomværende med tilknyttede selskaper er ikke av vesentlig karakter.

Note 17 Pensjonsforpliktelser

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser

Banken har ytelsesbaserte pensjonsordninger i Sparebank 1 Livsforsikring AS. Ansatte som ble tilsatt etter 01.07.2007 er tilknyttet en innskuddsbasert ordning gjennom samme selskap. For den innskuddsbaserte ordningen vil årets pensjonskostnad tilsvare årets påløpne premie.

Banken har inngått avtale om førtidspensjonsordning til adm. banksjef som frem til 2014 har vært en sikret ordning. Banken har tatt midlene tilbake til egen bok og ordningen defineres dermed nå som en usikret ordning.

Ved beregningene er følgende forutsetninger lagt til grunn:	2015	2014
Diskonteringsrente	2,70 %	2,30 %
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	2,70 %	2,30 %
Årlig lønnsregulering	2,50 %	2,75 %
Årlig økning i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,25 %	2,50 %
Årlig regulering av pensjoner	0,00 %	0,10 %
Frivillig avgang/turnover til 50 år	2,50 %	2,50 %
Frivillig avgang/turnover f.o.m 50 år	0,00 %	0,00 %
Uttakssannsynlighet AFP	IA	IA
Benyttet levealderstabell	K2005	K2005

Medlemmer i ytelsesbasert pensjonsordning	31.12.15	31.12.14
Antall personer med i pensjonsordning	39	39
Herav aktive	23	24
Herav pensjonister og uføre	16	15

Medlemmer i innskuddsbasert pensjonsordning	31.12.15	31.12.14
Antall personer med i pensjonsordning	27	26

	Sikrede ordninger		Usikrede ordninger	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Estimert brutto pensjonsforpliktelser inkl. aga	-50 162	-53 815	-4 292	-2 304
Estimert brutto verdi av pensjonsmidler	48 100	45 002		
Netto pensjonsmidler / (forpliktelser) inkl. aga	-2 062	-8 813	-4 292	-2 304
Estimatavvik mot egenkapital 01.01.2014		9 894		316
Estimatavvik mot egenkapital 31.12.2014		7 346		70
Estimatavvik mot egenkapital 31.12.2015	-5 020		1 815	

Som følge av at banken har endret regnskapsprinsipp for føring av estimatavvik direkte mot egenkapitalen, har dette gitt effekter i 2014 og 2015 som beskrevet over.

	Sikrede ordninger		Usikrede ordninger	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 770	1 343	120	116
+Rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser	1 277	1 710	53	81
-Estimert avkastning på pensjonsmidler	-1 054	-1 764		-63
+/-Omkostninger	416	372		
Pensjonskostnad inkl arbeidsgiveravgift	2 409	1 661	173	134
Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	763	678		
Kostnad knyttet til ny AFP ordning	505	483		
Sum pensjonskostnad	3 677	2 822	173	134

Samlet pensjonskostnad for 2015 utgjør 3,850 mill. kr. Inkludert arbeidsgiveravgift.

Pensjonsmidlene som er plassert i SpareBank 1 Livsforsikring hadde følgende allokering ved årsskiftet:

Aktivaklasser	31.12.15	31.12.14
Renter	36,24 %	42,32 %
Pengemarked	1,42 %	2,68 %
Norske obligasjoner	29,11 %	33,71 %
Globale obligasjoner	5,71 %	5,93 %
Hold til forfall	32,55 %	26,88 %
Eiendom	17,28 %	16,82 %
Aksjer	13,53 %	13,42 %
Norske aksjer	2,22 %	2,36 %
Globale aksjer inkl. valutasikring	11,31 %	11,06 %
Annet	0,39 %	0,56 %

Note 18 Ansvarlig lån

	31.12.15	31.12.14
Samarbeidende Sparebanker AS	2 663	2 663
Sum bokført under utlån:	2 663	2 663
SpareBank 1 Boligkreditt AS	7 951	8 144
SpareBank 1 Kredittkort AS	636	654
Sum bokført under sertifikater og obligasjoner	8 587	8 798
Sum ansvarlig lån/ fondsobligasjoner	11 250	11 461

Note 19 Innskudd fra kunder

	31.12.15		31.12.14	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	686 121	0,32 %	654 405	0,45 %
Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	2 712 644	1,89 %	2 522 272	2,78 %
Sum innskudd fra kunder	3 398 765	1,61 %	3 176 677	2,38 %

Gjennomsnittrente er beregnet som et gjennomsnitt for de respektive balansepostene pr 31.12.

Av innskudd fra kunder utgjør fastrente innskudd pr. 31.12.15:

Bokført verdi	60 876
Markedsverdi	60 876

Innskudd fra kunder fordelt på næringer:

	31.12.15	31.12.14
Lønnstakere og lignende	2 112 358	1 952 725
Bygg/anlegg/kraft	131 880	126 345
Primærnæring	221 542	212 959
Industri	56 077	41 349
Handel	69 859	51 277
Tjenesteyt. næring	504 416	490 313
Offentleg sektor	302 633	301 709
Sum innskudd fordelt på næring	3 398 765	3 176 677

Innskudd fra kunder fordelt på geografisk område:

	31.12.15	31.12.14
Lom	827 272	823 070
Skjåk	838 194	852 207
Vågå	558 639	467 419
Lesja/Dovre	198 762	135 277
Oslo / Akershus	424 430	361 224
Resten av landet	534 295	516 165
Andre/ ufordelt	17 444	21 316
Sum innskudd fordelt på geografiske områder	3 398 765	3 176 677

Note 20 Gjeld

	31.12.15		31.12.14	
	Beløp	Gj.snittlig rentesats %	Beløp	Gj.snittlig rentesats %
Lån fra kredittinstitusjoner	0	0,00	0	0,00
Sertifikatlån	0	0,00	0	0,00
Obligasjonsgjeld	796 620	1,96	824 492	2,61
Sum obligasjonsgjeld og andre låneopptak	796 620	1,96	824 492	2,61

Gjennomsnittlig rentesats er beregnet ut fra sum renter hittil i år delt på gjennomsnittsbalanse hittil i år.

Gjelden har følgende forfallstruktur;

	Beløp	Andel
2016	206 981	26,0 %
2017	179 554	22,5 %
2018	310 151	38,9 %
2019	99 934	12,5 %
Obligasjonsgjeld og andre låneopptak	796 620	100 %

Note 21 Ansvarlige lån

	31.12.15	31.12.14
Fondsobligasjoner*	0	0
Annen ansvarlig lånekapital	50 000	50 000
Sum ansvarlig lånekapital	50 000	50 000

	Låneopptak	Siste forfall	Pålydende	Innløsningsrett	Kupongrente
Ansvarlig lån	16.12.14	16.12.2024	50 000	fra 2019	Flytende

Rentekostnader utgjør 1,705 mill. kr. for regnskapsåret 2015.

Note 22 Egenkapital

	31.12.15	31.12.14
Sum egenkapital	548 249	497 750
Egenkapital pr 1.1		
Estimatavvik pensjonsforpliktelser 1.1.		-7 453
Estimatavvik pensjonsforpliktelser 31.12	2 339	-5 414
Årets resultat	39 845	63 866
Avsatt til gaver	-300	-500
Sum egenkapital pr 31.12	590 133	548 249

Resultatsammendrag	2015		2014	
	kroner	i % av GFK	kroner	i % av GFK
Netto renteinntekter	95 159	1,98 %	85 122	1,91 %
Netto prov.innt., utbytte og andre inntekter	37 883	0,78 %	56 203	1,26 %
Verdiendring verdipapir	-2 832	-0,06 %	15 520	0,35 %
Sum inntekter	130 210	2,70 %	156 845	3,52 %
Sum driftskostnader	76 032	1,58 %	69 290	1,56 %
Tap på utlån og garantier	-1 420	-0,03 %	10 710	0,24 %
Resultat før skatt	55 598	1,15 %	76 845	1,73 %
Resultat etter skatt	39 845	0,83 %	63 866	1,43 %

Note 23 Kapitaldekning

Grunnlag kapitaldekning	31.12.15	31.12.14
Sparebankens fond	590 133	560 479
Sum egenkapital	590 133	560 479
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser		-5 555
Fradrag ansvarlig kapital i andre fin.inst.		
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor	-74 555	-49 425
Sum ren kjernekapital	515 578	505 499
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor		
Sum kjernekapital	515 578	505 499
Tilleggskapital utover kjernekapital		
Ansvarlig lån	50 000	50 000
Fradrag for direkte og indirekte investeringer i selskap i finansiell sektor	-27 803	-30 277
Netto ansvarlig kapital	537 775	525 222
Risikovekta beregningsgrunnlag		
Kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	2 856 975	2 687 090
Posisjons-, valuta- og varerisiko		
Operasjonell risiko	264 879	260 960
Svekket kredittverdighet hos motpart (CVA-risiko)	188	63
Sum beregningsgrunnlag	3 122 042	2 948 113
Ren kjernekapitaldekning	16,51 %	17,15 %
Kjernekapitaldekning	16,15 %	17,15 %
Kapitaldekning	17,23 %	17,82 %

Tallene for 2014 er beregnet med utgangspunkt i tallene før omarbeiding av regnskapet.

Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko

Institusjoner	81 562
Foretak	1 301 704
Massemarkedsengasjementer	0
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	1 284 584
Forfalte engasjementer	31 508
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 377
Fordring på institusjoner og foretak med korts. rating	28 085
Andeler i verdipapirfond	6 559
Egenkapitalposisjoner	92 946
Øvrige engasjementer	19 650
	2 856 975

Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko

264 879

Beregningsgrunnlaget er gjennomsnittelig inntekt siste 3 år

Note 24 Finansielle instrumenter

Swap avtaler	Nominelt beløp		Virkelig verdi	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Sikring av utlån til og fordringer på kunder	150 000	50 000	-1 363	-556
Sikring av innskudd fra og gjeld til kunder	0	0	0	0
Sikring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	0	0
Sum	150 000	50 000	-1 363	-556

Nominelt beløp tilsvarer det referansebeløp (hovedstol) som er avtalt i bytteavtalene og som er grunnlag for beregning av renter og avkastning. Virkelig verdi tilsvarer det banken vil betale/motta ved realisasjon av avtalene.

Note 25 Markedsrisiko

a) Likviditetsrisiko

Post i balansen	Uten løpetid	Inntil 1 mnd	1 mnd til 3 mnd	3 mnd til 1 år	1 år til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	54 452	0	0	0	0	0	54 452
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	356 237	0	0	0	0	25 000	381 237
Utlån til og fordringer på kunder	329 988	31 950	35 426	166 527	773 635	2 776 922	4 114 448
Obligasjoner og sertifikater	0	0	0	5 000	121 572	28 396	154 968
Øvrige eiendeler	162 571	9 843	0	0	1 646	604	174 664
Sum eiendeler	903 248	41 793	35 426	171 527	896 853	2 830 922	4 879 769
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	3 398 765	0	0	0	0	3 398 765
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	32 003	0	174 978	589 639	0	796 620
Øvrig gjeld	13 678	7 249	2 812	20 512	0	0	44 251
Ansvarlig lån	0	0	0	0	0	50 000	50 000
Egenkapital	0	0	0	0	0	590 133	590 133
Sum gjeld og egenkapital	13 678	3 438 017	2 812	195 490	589 639	640 133	4 879 769
Poster utenom balansen:							
Ikke-balanseførte							
finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0	0
Netto likviditetsekspos.	889 570	-3 396 224	32 614	-23 963	307 214	2 190 789	0

Kassekreditt og byggelån er klassifisert i intervallet fra 3 måneder til 1 år.

Pr 31.12.2015 hadde banken følgende lånemuligheter i Norges Bank og avtalte trekkrettigheter:

Type	Låneadgang/ramme	Herav trukket beløp
Låneadgang i Norges Bank	90	0
Trekkrettighet oppgjørskonto	50	0

b) LCR

CRD IV/CRR stilles det krav til at alle kredittinstitusjoner skal ha tilstrekkelige likviditetsbuffer til å tåle perioder med begrenset tilgang på markedsfinansiering. Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på bankens likvide eiendeler i forhold til netto likviditetsutgang 30 dager frem i tid gitt en stressituasjon. Finansdepartementet har fastsatt disse kravene til LCR: 70 prosent fra og med 31. desember 2015, 80 prosent fra og med 31. desember 2016 og 100 prosent fra og med 31. desember 2017.

	31.12.15	31.12.14
LCR	165 %	163 %

c) Renterisiko

Post i balansen	Uten løpetid	Inntil 1 mnd	1 mnd til 3 mnd	3 mnd til 1 år	1 år til 5 år	Over 5 år	Sum
Kontanter og fordringer på sentralbanker	19 298	35 154	0	0	0	0	54 452
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	356 237	0	25 000	0	0	0	381 237
Utlån til og fordringer på kunder	3 966 999	871	0	15 758	130 820	0	4 114 448
Obligasjoner og sertifikater	0	0	154 968	0	0	0	154 968
Øvrige eiendeler	173 018	0	0	0	1 646	0	174 664
Sum eiendeler	4 515 552	36 025	179 968	15 758	132 466	0	4 879 769
Gjeld til kredittinst.	0	0	0	0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder	3 337 889	0	0	60 876	0	0	3 398 765
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	0	796 620	0	0	0	796 620
Øvrig gjeld	44 251	0	0	0	0	0	44 251
Ansvarlig lånekapital	0	0	50 000	0	0	0	50 000
Egenkapital	590 133	0	0	0	0	0	590 133
Sum gjeld og egenkapital	3 972 273	0	846 620	60 876	0	0	4 879 769
Poster utenom balansen:							
Ikke-balanseførte							
fin. instrumenter	0	0	150 000	0	0	0	150 000
Samlet renterisiko	543 279	36 025	-516 652	-45 118	132 466	0	150 000

Ikke balanseførte finansielle instrumenter er tre swap-avtaler (ref. note 24) med et nominelt beløp på kr. 150 mill.

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i tre elementer: basisrisiko, rentekurverisiko og spreadrisiko

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko.

Basisrisiko (mill. kr)	2015	2014
Likvide eiendeler	-0,4	-0,6
Utlån til og fordringer på kunder	-4,9	-9,4
Fastrenteutlån	-3,7	-1,7
Obligasjoner og sertifikater	-0,2	-0,4
Øvrige eiendeler	-4,9	-5,6
Sum eiendeler	-14,2	-17,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	0,0	0,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	4,1	7,8
Fastrenteinnskudd	0,4	0,0
Obligasjonslån	1,0	1,8
Øvrig gjeld	0,0	0,1
Ansvarlig lånekapital	0,1	0,2
Sum gjeld og egenkapital	5,7	9,9
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-8,5	-8,0
Utenombalanseposter	2,5	
Total renterisiko etter utenombalanseposter	-6,0	-8,0

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Rentekurverisiko (mill. kr)	2015	2014
0 - 3 mndr	-0,2	-0,7
3 - 12 mndr	0,3	-0,1
12 - 36 mndr	-3,9	-7,0
36 - 60 mndr	-2,2	-0,2
over 60 mndr	0,0	0,0
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	-6,0	-8,0

Spreadrisikoen er risikoen for at markedets prising av de enkelte utstedere ikke endrer seg tilsvarende som de underliggende referanserentene, for eksempel statsrentene eller swaprentene.

	2015	2014
Spreadrisiko (mill. kr)	3,3	3,5

Note 26 Garantiansvar

Garantiansvar fordelt på garantiformer	31.12.15	31.12.14
Betalingsgarantier	13 079	16 307
Kontraktsgarantier	51 797	41 694
Lånegarantier	134 319	184 271
Annet garantiansvar	510	1 390
Sum garantiansvar	199 705	243 662

Note 27 Pantstillelser

Det er innskudd og deponert obligasjoner på 124,8 mill kr som sikkerhet for opptak av D-lån og F-lån i Norges Bank. F-lån er det instrumentet som primært blir brukt for å tilføre likviditet til banksystemet fra Norges Bank. F-lån er lån mot sikkerhet i verdipapirer til fast rente og gitt løpetid. Løpetiden på F-lån varierer og avhenger av likviditetssituasjonen i banksystemet.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Storgt. 132, NO-2615 Lillehammer
Postboks 324, NO-2602 Lillehammer

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 61 38 10 00
Fax: +47 61 27 01 01
www.ey.no
Medlemmer av den norske revisorforening

Til forstanderskapet i
SpareBank 1 Lom og Skjåk

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 Lom og Skjåk, som består av balanse per 31. desember 2015, resultatregnskap som viser et overskudd på kr 39 844 743 og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og administrerende banksjefs ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og administrerende banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for SpareBank 1 Lom og Skjåk avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens finansielle stilling per 31. desember 2015 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

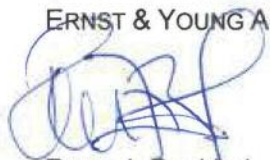
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende banksjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Lillehammer, 15. februar 2016

ERNST & YOUNG AS

Rune J. Baukhol
statsautorisert revisor

MELDING FRA KONTROLLKOMITEEN I SPAREBANK 1 LOM OG SKJÅK

Melding til Forstanderskapet i SpareBank 1 Lom og Skjåk og Kredittilsynet om kontrollkomitéens arbeid i år 2015.

Kontrollkomiteen har i kalenderåret avholdt 8 møter. Arbeidet har nedfelt seg i 17 saksnummer i Kontrollkomitéens møteprotokoll.

Kontrollkomitéens virksomhet har omfattet følgende:

- Gjennomgang av bankens kontrollrutiner og undersøkt om disse har blitt fulgt.
- Ført kontroll med bankens låneengasjementer og de tilhørende sikkerheter, gjennomgått overtrekk av konti og garantiforpliktelser.
- Ført kontroll med at forvaltningen av sparebankens midler og bankens virksomhet for øvrig er drevet i overensstemmelse med Sparebanklovens § 24, jfr. § 25, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre bestemmelser banken plikter å rette seg etter.

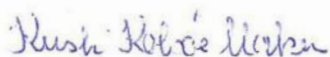
Videre har kontrollkomiteen gjennomgått styrets møte- og beretningsprotokoll, og komiteen har også deltatt i møte med bankens styre, forstanderskapets formann og bankens revisor.

Kontrollkomiteen har fått framlagt de tilleggsopplysninger og de dokumenter som den i det enkelte tilfellet har bedt om eller som den har hatt bemerkninger til.

Kontrollkomiteen har gjennomgått styrets årsberetning, revisors beretning, resultatregnskapet og balansen. Kontrollkomiteen vil tilrå at det framlagte resultatregnskap og balansen fastsettes som SpareBank 1 Lom og Skjåks regnskap for år 2015.

Lom, den 15. februar 2016

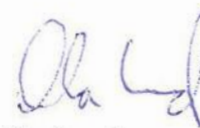
Kontrollkomiteen for SpareBank 1 Lom og Skjåk

Kirsti Kolsøe Morken

Solveig Storlien

Ola Lund

Erklæring fra styrets medlemmer og adm. Banksjef

Avgitt i samsvar med lov om verdipapirhandel § 5-5 2 ledd pkt.3

Styret og adm. Banksjef har i dag behandlet og godkjent årsberetningen og årsregnskapet for SpareBank1 Lom og Skjåk for kalenderåret 2015 og pr. 31. desember 2015.

Årsregnskapet er avlagt i samsvar med regnskapslovens og god norsk regnskapsskikk pr. 31. desember 2015

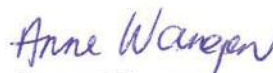
Årsberetningen er i samsvar med regnskapslovens krav og Norsk Regnskapsstandard pr. 31. desember 2015.

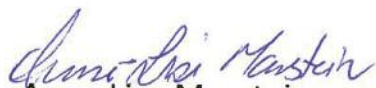
Etter styrets og adm. Banksjefs beste overbevisning er årsregnskapet 2015 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av bankens eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat pr. 31. desember 2015. Etter styrets og adm. Banksjefs beste overbevisning gir også beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer banken står overfor i neste regnskapsperiode en rettviseende oversikt.

Lom den 15. februar 2016

Hans Ivar Kolden
Styreleder

Tordis Brandsar

Anne Wangen

Anne Lise Marstein

Sigbjørn Oppheim

Arne Henning Falkenhaus
Adm.banksjef

Erklæring fra styrets medlemmer og adm. banksjef

Innskytarvalde:

Arne Kvamme, Lom
Herdis Kvamme Repp, Lom
Hans Martin Graffer, Garmo
Magny Hilde, Lom
Erik Frisvold, Garmo
Ruth Edel Kvandalsvoll Kvålshagen, Bøverdalen
Sigrun Eide, Nordberg
Amund Hånsnar, Skjåk
Unni Rusten Olstad, Skjåk
Stig Thorgeir Aamodt, Skjåk
Anne Gro Skjåkødegård, Nordberg
Odd Ivar Bakken, Nordberg

Kommunevalde:

Dagfinn Kvålshagen, Bøverdalen
Norvald Hellekveen, Lom
Odd Arne Kroken, Lom
Trygve Husom, Lom
Mai Bakken, Lom
Mari Beate Kleiven, Lom
Kjell Egil Ramstad, Nordberg
Aud Hove, Skjåk
Mari Langleite Barrusten, Skjåk
Lars Kåre Mork, Nordberg
Mathilde Skamsar, Skjåk
Magne Nyhus, Nordberg

Valde av og blant dei tilsette:

Rune Torkveen, Lom
Randi Skjåkødegård, Nordberg
Per Morten Kleppe, Sel
Anne Haugen, Vågå
Amund Teigen, Skjåk
Kristin Resvoll, Skjåk

Varamedlemmer innskytarvalde:

Harald Lyngved, Garmo
Marie Galaaen, Bøverdalen
Oddny Marit Aaboen, Nordberg
Tore J. Odden, Skjåk

Varamedlemmer kommunevalde:

Bente Flaten, Bøverdalen
Per Bådshaug, Lom
Bernt Dahl, Skjåk
Audun Sperstad, Skjåk

Varamedlemmer tilsette:

Kjell Ola Haugen, Vågå
Sveinung Tykket, Lom
Laila Rusten, Skjåk

Styret:

Hans Ivar Kolden, Vågå
Tordis Brandsar, Skjåk
Anne Wangen, Bøverdalen
Anne-Lise Marstein, Lom
Sigbjørn Oppheim, Garmo

Varamedlemmer styret:

Magny Hilde, Lom
Jostein Hole, Skjåk
Wenche Ritha Vilhelmsen, Lalm

Kontrollkomitè:

Solveig Storlien, Lom
Kirsti Kolsøe Morken, Skjåk
Ola Lund, Lom

Varamedlemmer kontrollkomitè:

Kjell Arne Jøingsli, Nordberg
Odd Arne Kroken, Lom

Historisk rekneskap 1874 - 2015

År	Forvaltning	Fond	Utlån	Innskot
1874*			2 557	2 234
1875*			6 054	5 806
1876*			9 052	8 151
1877**			50 868	42 868
1878	49 087	511	47 561	37 627
1879	46 048	268	45 063	38 282
1880	40 050		39 734	34 312
1881	36 604		36 158	31 987
1882	37 561	3 230	36 842	33 897
1883	49 913		48 763	47 515
1884	60 489	3 569	59 672	60 007
1885	69 050	1 403	68 163	60 442
1886	65 018	764	64 375	64 049
1887	71 815	2 736	69 555	60 894
1888	74 974	2 861	69 165	65 638
1889	76 676	1 989	74 590	74 687
1890	89 353	1 829	88 467	81 523
1891	97 355	1 503	94 016	95 851
1892	103 905	3 191	101 005	96 714
1893	93 571	3 905	91 132	89 666
1894	108 499	4 538	102 259	96 760
1895	120 242	4 765	117 408	110 076
1896	144 682	5 257	140 670	130 425
1897	168 206	7 264	138 276	160 941
1898	188 525	7 941	167 341	162 584
1899	190 868	8 246	173 356	170 622
1900	217 645	13 472	192 808	184 473
1901	242 060	13 785	210 255	201 174
1902	268 619	15 459	242 472	226 659
1903	278 101	17 471	245 896	244 330
1904	286 778	18 939	248 871	261 839
1905	327 899	20 725	260 513	307 174
1906	384 117	22 253	257 690	361 863
1907	412 913	23 816	285 603	388 797
1908	440 342	25 562	319 631	413 979
1909	456 599	28 044	346 856	427 045
1910	524 205	30 073	347 747	492 231
1911	550 826	33 045	382 974	514 781
1912	651 297	36 559	413 403	611 237
1913	681 323	40 564	448 002	636 758
1914	707 667	45 098	512 544	658 069
1915	762 645	49 865	596 034	712 780
1916	963 035	56 576	639 171	906 458
1917	1 212 080	62 899	721 676	1 149 181
1918	1 676 596	72 555	965 155	1 604 041
1919	2 195 967	84 762	1 329 318	2 111 205
1920	2 574 752	94 678	1 817 019	2 480 074
1921	3 095 166	116 851	2 024 078	2 971 314
1922	3 033 788	131 974	2 278 589	2 901 814
1923	2 947 193	156 705	2 376 678	2 790 487
1924	3 133 368	181 918	2 686 234	2 951 449
1925	3 282 441	221 487	2 807 286	3 052 144
1926	3 063 729	244 462	2 739 291	2 818 920
1927	2 963 663	270 959	2 685 765	2 681 943
1928	2 882 761	294 889	2 583 718	2 587 554
1929	2 819 915	320 900	2 488 243	2 493 368
1930	2 786 837	348 558	2 366 348	2 432 567
1931	2 786 608	371 690	2 355 420	2 414 511
1932	2 682 420	395 420	2 307 240	2 286 473
1933	2 692 443	403 744	2 168 166	2 288 698
1934	2 676 952	403 744	2 215 275	2 258 390
1935	2 702 182	405 526	2 203 443	2 296 655
1936	2 996 909	407 611	2 158 314	2 489 298
1937	3 074 146	411 946	2 207 178	2 662 199
1938	2 996 922	425 763	2 321 030	2 568 820
1939	3 109 302	441 948	2 457 879	2 666 054
1940	3 331 112	452 361	2 423 897	2 878 750
1941	3 825 134	463 000	2 263 358	3 355 394
1942	4 681 701	473 122	2 515 333	4 193 579
1943	5 196 124	480 505	2 608 177	4 700 617
1944	6 509 617	486 984	3 049 408	6 007 632
1945	7 488 641	493 506	3 591 573	6 991 920
1946	7 388 822	500 000	4 096 950	6 866 506
1947	7 579 307	500 000	2 319 276	7 030 926
1948	8 281 000	545 000	3 131 000	7 746 000
1949	8 596 000	549 000	3 770 000	8 048 000
1950	8 510 000	528 000	5 087 000	7 982 000

År	Forvaltning	Fond	Utlån	Innskot
1951	8 964 000	535 000	5 799 000	8 424 000
1952	9 736 000	555 000	6 368 000	9 175 000
1953	10 787 000	575 000	7 275 000	10 202 000
1954	12 079 000	600 000	7 695 000	11 469 000
1955	12 061 000	620 000	7 891 000	11 431 000
1956	12 860 000	650 000	8 008 000	12 202 000
1957	14 089 000	685 000	8 507 000	13 392 000
1958	15 328 000	725 000	9 057 000	14 466 000
1959	16 674 000	760 000	9 282 000	15 629 000
1960	17 512 000	810 000	9 702 000	16 469 000
1961	18 479 000	860 000	10 529 000	17 480 000
1962	20 017 000	900 000	11 202 000	18 878 000
1963	21 335 000	965 000	11 899 000	20 246 000
1964	22 376 000	1 020 000	12 875 000	21 234 000
1965	24 857 000	1 100 000	13 863 000	23 607 000
1966	27 554 000	1 200 000	15 433 000	26 333 000
1967	30 128 000	1 325 000	17 621 000	28 732 000
1968	32 727 000	1 431 000	19 672 000	31 199 000
1969	35 202 000	1 576 000	22 877 000	33 240 000
1970	42 860 000	1 756 000	25 234 000	40 278 000
1971	48 711 000	2 031 000	28 638 000	46 265 000
1972	54 823 000	2 206 000	33 690 000	51 753 000
1973	63 366 000	2 270 000	37 029 000	60 091 000
1974	70 019 000	2 465 000	42 637 000	65 477 000
1975	82 548 000	2 375 000	51 067 000	77 896 000
1976	98 126 000	3 200 000	57 031 000	92 557 000
1977	118 907 000	4 300 000	72 506 000	109 203 000
1978	138 897 000	6 750 000	77 893 000	129 387 000
1979	160 561 000	9 600 000	96 233 000	148 241 000
1980	190 619 000	13 250 000	113 063 000	172 614 000
1981	217 776 000	18 000 000	131 277 000	194 829 000
1982	249 487 000	24 700 000	147 006 000	219 243 000
1983	278 356 000	29 091 000	163 649 000	243 246 000
1984	319 571 000	33 459 000	207 543 000	279 811 000
1985	375 173 000	39 325 000	245 694 000	321 067 000
1986	419 461 000	44 520 000	320 714 000	354 369 000
1987	488 614 000	49 131 000	386 402 000	404 785 000
1988	600 014 000	53 870 000	435 032 000	454 895 000
1989	633 619 000	61 749 000	477 046 000	506 905 000
1990	692 049 000	68 046 000	521 752 000	566 982 000
1991	740 439 000	69 774 000	550 783 000	600 998 000
1992	772 780 000	92 066 000	559 683 000	644 611 000
1993	805 154 000	97 669 000	583 629 000	697 334 000
1994	845 370 000	108 059 000	646 093 000	723 388 000
1995	860 276 000	123 862 000	660 797 000	724 828 000
1996	930 400 000	137 013 000	726 661 000	782 641 000
1997	968 209 000	149 155 000	823 977 000	778 361 000
1998	1 013 308 000	159 348 000	868 478 000	811 648 000
1999	1 115 542 000	172 931 000	972 754 000	883 166 000
2000	1 335 948 000	187 711 000	1 195 781 000	945 046 000
2001	1 559 292 000	197 259 000	1 412 978 000	1 110 116 000
2002	1 713 785 000	205 066 000	1 554 751 000	1 163 807 000
2003	1 887 066 000	223 265 000	1 705 210 000	1 280 180 000
2004	2 092 739 000	243 719 000	1 902 969 000	1 322 617 000
2005	2 248 505 000	273 769 000	2 017 500 000	1 533 204 000
2006	2 551 216 000	298 142 000	2 290 264 000	1 571 512 000
2007	3 021 793 000	319 533 000	2 582 408 000	1 733 985 000
2008	3 175 324 000	316 968 000	2 625 615 000	1 838 020 000
2009	3 259 323 000	354 118 000	2 699 444 000	1 970 316 000
2010	3 634 560 000	402 705 000	3 088 942 000	2 111 622 000
2011	3 747 240 000	426 001 000	3 159 759 000	2 375 228 000
2012	3 909 269 000	453 102 000	3 331 873 000	2 549 823 000
2013	4 187 461 000	497 750 000	3 426 410 000	2 809 162 000
2014	4 643 958 000	560 475 000	3 910 871 000	3 176 677 000
2015	4 879 769 000	590 133 000	4 114 448 000	3 398 765 000

* Tal for 1875,1876 og 1877 er i Spesidaler.

** Tal frå 1878 er i kroner.

2686 LOM

Telefon: 61 21 90 00

Telefaks: 61 21 90 01

2690 SKJÅK

Telefon: 61 21 90 00

Telefaks: 61 21 35 01

2680 VÅGÅ

Telefon: 61 21 90 00

Telefaks: 61 23 94 51

2660 DOMBÅS

Telefon: 61 21 90 00

Telefaks: 61 21 90 05

www.sbls.no

bankpost@sbls.no

Utarbeiding og oppsett: Visus, Lom.

Foto: Marit Sletten, Vigdis Kroken/Fjuken,
Tom Erik Solstad/Fjuken, Hans Erik Kjos-
bakken/Fjuken, Arve Danielsen/Fjuken,
Ketil Sandviken/GD, Maria Kampesæter
Kleiven/Vigga, Astrid Kvam Helset/Vigga,
Live Andrea Sulheim, Signe Aukrust Visdal.

Trykk: Østfold trykkeri.